

ŽIVA ZAJEDNICA

lebendige gemeinde

Suchen. Und Finden.
2003. Das Jahr der Bibel.

„Iz mnogih krajeva hrlimo Tebi ...“

ŽIVA ZAJEDNICA lebendige gemeinde

List hrvatskih katoličkih
zajednica u Njemačkoj
Zeitschrift der
kroatischen katholischen
Gemeinden in Deutschland

www.zivazajednica.de

60435 Frankfurt am Main

An den Drei Steinen 42

Tel.: (069) 9540480

Fax: (069) 95404824

E-Mail:

zivazajednica@t-online.de
kroatenseelsorge@t-online.de

Izdavač/Herausgeber:

Hrvatski dušobrižnički ured
Kroatenseelsorge in
Deutschland

Odgovara/Verantwortlich:

P. Josip Bebić

Glavni urednik/Chefredakteur:

Dr. Adolf Polegubić

Uredništvo/Redaktion:

Željka Čolić, Stjepan Herceg,

P. Josip Bebić, Ljubica

Markovica-Baban, dr. Adolf

Polegubić, Antonia Tomljanović-

Brkić, P. Jozo Župić

Grafička priprema/Layout:

Ljubica Markovica-Baban

Romana Kašaj

Tisak/Druck:

Spengler's Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Godišnja pretplata s poštarinom/
Jahresbezugspreis incl. Porto: € 16,-

za ostale europske zemlje: € 22,-

za prekomorske zemlje: € 35,-

Bankverbindung:

Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01),
bei der Frankfurter Sparkasse

Naslovnica:

Proslava Velike Gospe u

zagrebačkom Stenjevcu;

snimio: A. Polegubić

Posljednja stranica:

Detalj s hrv. otoka

snimio: A. Verzotti

IN MEMORIAM

U POVODU SMRTI BISKUPA ĆIRILA KOSA

Čovjek koji je unosio vedrinu i radost

Umirovljeni đakovački i srijemski biskup mons. Ćiril Kos umro je u nedjelju 6. srpnja u Kliničkoj bolnici u Osijeku u 84. godini života, 59. godini svećeništva i 30. godini biskupstva. Biskup Ćiril Kos rođen je

navali kao vedra čovjeka koji je uvijek unosio radost.

U prepunoj Đakovačkoj katedrali-bazilici misu zadušnicu i ukop preminuloga umirovljenog đakovačkog i srijemskog biskupa Ćirila Kosa predvo-

Biskup Kos (četvrti slijeva) rado je sudjelovao u susretima koje je organizirao Hrvatski dušobrižnički ured. (Na slici s hrv. past. djelatnicima iz Zap. Europe u Bizovcu 1995.)

19. studenoga 1919. u Ribić Brijegu kod Ivanca, od oca Josipa i Majke Marije r. Fadiga. Klasičnu gimnaziju završio je na Širokom Brijegu, a teologiju na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu. Zaređen je za svećenika 9. srpnja 1944. u Đakovu. Od kolovoza 1944. pa do pred kraj listopada iste godine bio je kapelanom u Srijemskoj Mitrovici, a zakratko, zbog ratnih okolnosti i upraviteljem te župe. Od 1946. do 1951. bio je župnikom u Trnjanima, a od 1951. do 1959. na službi duhovnika u Bogoslovskom sjemeništu u Đakovu. Bio je uhićen i od komunističkih vlasti osuđen na zatvorsku kaznu koju je izdržavao u Osijeku i Staroj Gradiški, od 5. listopada 1959. do 5. travnja 1962. Od 1962. do 1973. bio je tajnikom Biskupskoga ordinarijata u Đakovu, a od 1973. do 1974. vršio je službu kapitularnoga vikara. Đakovačkim ili bosanskim i srijemskim biskupom imenovan je 6. veljače 1974. godine, a biskupski je red primio 17. ožujka 1974. kad je preuzeo i vodstvo biskupije. U tijelima Biskupske konferencije obavljao je različite službe. Službu dijecezanskoga biskupa đakovačkog i srijemskog vršio je 23 godine — do 6. veljače 1997. — kad je upravu biskupije preuzeo sadašnji biskup dr. Marin Srakić. Od umirovljenja živio je u Biskupskom domu u Đakovu i nastavio, prema mogućnostima, aktivno sudjelovati u životu biskupije. Mons. Kosa svi su poz-

dio je 8. srpnja zagrebački nadbiskup i metropolit Josip Bozanić.

Na početku misnoga slavlja, apostolski nuncij u RH mons. Giulio Einaudi pročitao je poruku suosjećanja u povodu smrti biskupa Kosa koju je papa Ivan Pavao II. uputio đakovačkom i srijemskom biskupu Marinu Srakiću putem državnog tajnika Svete Stolice kardinala Angela Sodana. Nakon mise, uslijedili su ukopni obredi, koji su započeli oproštajnim govorom sadašnjega dijecezanskoga biskupa Marina Srakića. Nakon biskupova oproštaja, tijelo preminulog biskupa položeno je u kripti katedrale — bazilike, u grobnicu đakovačkih i srijemskih biskupa. Nakon ukopnih obreda, prema osobnoj želji biskupa Kosa, gradski zbor iz Ivanca, rodne župe biskupa, otpjevao je pjesmu „Ivanečke sele“.

Vijest o smrti biskupa Ćirila Kosa s bolom je odjeknula i u srcima Hrvata katolika u Zapadnoj Europi. Rado je pohađao hrvatske katoličke zajednice i unosio vedrinu i ljubav u teškim komunističkim vremenima. Svesrdno se odazivao i na susrete koje je godinama organizirao Hrvatski dušobrižnički ured iz Frankfurta. Jedan od godišnjih pastoralnih skupova za svećenike i pastoralne djelatnike iz hrvatskih katoličkih misija iz Zapadne Europe održan je 1995. godine upravo na području đakovačke i srijemske biskupije, u Bizovcu, na kojem je kao tadašnji ordinarij sudjelovao i biskup Ćiril Kos. (S.K.Č./A.P.)

● INTERVJU: Dr. Josef Voß

„Jedna Crkva u mnogim jezicima i narodima“

str.

6

● IZ CRKVE U SVIJETU:

Crkva promišlja prijedloge zakona o istospolnim zajednicama

str.

4

● REPORTAŽA: HKM Rosenheim

Tri desetljeća misije

str.

10

RIJEČ O RIJEČI: Ante Vučković
Prešućena riječ

I propuštena dobra riječ i neprešućivana kriva riječ nas otkrivaju u našoj zaslijepljenosti nama samima.

12

BIBLIJA I SNOVI: Siniša Balajić
San — iskustvo obraćenja u Bibliji

8

SOCIJALNA PITANJA: S. Herceg
Hrvatsko iseljništvo i vojna služba u Hrvatskoj

21 i 25

ŽIVOT: Marijan Markotić
Vulgarnost

22

KÖLN: Hrvati 45. put svečano slavili Tijelovo

17

BEITRÄGE IN DEUTSCHER SPRACHE
Josip Bebić: „Beharrlich in kleinen Schritten“

Bernd Krämer: Zusammenarbeit mit den Deutschen Pfarrgemeinden umsetzen

Željka Čolić: Kroatische Impressionen

13-16

|| Marijanska svetišta u domovini i ovoga su ljeta postala mjesta ponovnog povezivanja domovinske i iseljene Hrvatske. ||

U povezanosti s Marijom

Brojni Hrvati iz raznih dijelova svijeta pohrlili su i ove godine u vrućim srpanjskim i kolovoškim danima u pohod svojim drevnim domovinskim ognjištima. Težinu tuđine najviše osjećaju oni koji žive daleko od doma i domovine, s neprestanom čežnjom i tihim strahovima. A onda samo u nekoliko dana povratka navru dugo potisnute želje posjetiti sve te drage ljude i mjesta koja su zauvijek ostala zapisana duboko u srcima, i koja se uvijek sa sobom nose bez obzira gdje se tko nalazi. Mnogi su u domovini u crkvama i svetištima potražili duhovnu okrepu, napajali se na izvorima. Posebna prigoda je za to bila proslava svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije

diljem domovine, od Marije Bistrice, Remeta, Aljmaša, Trsata, Krasna, Sinja, Međugorja, Širokog Brijega, Kondžila, Olova. Ponajviše su, za sigurno, izgovarane molitve za mir i izražavana zahvalnost Majci Božjoj, Kraljici Hrvata, zagornici hrvatskoga naroda i domovine. Njoj su se Hrvati utjecali u prošlosti. Njoj se utječu i danas jer svako vrijeme nosi svoje breme. Koliko joj je samo molitava izgovoreno u vrijeme Domovinskog rata, koliko je suza isplakano. Marija povezuje, zbližava, tako su marijanska svetišta u domovini i ovoga ljeta postala mjesta ponovnog povezivanja domovinske i iseljene Hrvatske. Mjesta ponovnog otkrivanja sebe i svojih.

Urednik

Iz delegatova Duhovnog poticaja

Ustrajno malim koracima

Drage sestre i braćo u Kristu Isusu! Obraćam Vam se na početku svoje nove službe delegata hrvatske inozemne pastve u Njemačkoj. Radostan sam zbog povjerenja koje ste mi tim izborom iskazali, a tjeskobu koju bih eventualno osjetio zbog novih obveza povjerit ću Gospodinu, tješeći se biblijskom izrekom: „Prepušti Jahvi putove svoje, u Nega se uzdaj, i On će sve voditi“ (Ps 37, 5).

Uostalom, cijeli svoj svećenički put gradio sam na pouzdanju i pomoći Svevišnjega i u putove kojima ispunjavam što mi providnost Božja otvara i u čemu kao pastir sudjelujem. To mi daje snagu ići putovima koje mi Bog pokazuje i djelovati za dobro ljudi koje mi je On povjerio. Zahvaljujem svim svećenicima i pastoralnim djelatnicima i djelatnicima, a ovom prigodom i svomu prethodniku fra Josipu Klariću i njegovim suradnicima koji su svojim naporima dali zavidan doprinos izgradnji hrvatskoga i katoličkoga identiteta naše zajednice u Njemačkoj. Vijest o tome da je moj izbor potvrđen dobio sam 22. siječnja o. g. u Zagrebu. Toga jutra molio sam na grobu blagopokojnoga blaženog Alojzija Stepinca pod čiju sam zaštitu stavio svoju novu službu zazivajući tu zaštitu na sve nas koji smo se na

svome životnom putu ponovno našli izvan domovine. Živimo ovdje u drugoj domovini u kojoj su mnogi od nas već pustili duboke korijene. Unatoč tomu znamo da je naša prava domovina i nadalje dio našega identiteta koji uvijek nosimo u sebi. Bez obzira na to kako nas je život odnio, možemo biti sigurni da smo kao kršćani u vjери pronašli našu istinsku i vječnu domovinu.

Što možete očekivati od mene?

Pokušat ću ne brinuti se o sustrašnjem danu, jer „svakomu danu je dosta njegove muke“. A to znači da je svakomu danu dosta i njegova veselja i njegove tuge i da u okviru toga dana čovjek mora napraviti što može više. Nemojte očekivati od mene čuda, ali očekujte s pravom male ustrajne korake te da ću u tome biti uporan. Jedna afrička poslovice veli: „Puno malih ljudi na puno malih mjesta koji čine puno malih koraka mogu obnoviti svijet“. U tom smislu zajedno ćemo ustrajno hoditi. Vjerujem kako će nas pritom pratiti Božji blagoslov. Nastojat ću svima Vama biti brat i tako me, molim Vas, oslovljavajte — fra Josip.

Mir i dobro želim svima vama
Fra Josip Bebić, delegat

Crkva promišlja prijedloge zakona o istospolnim zajednicama

„Promišljanja (smjernice) o planovima za zakonsko priznavanje zajednica između osoba istoga spola”, naziv je važnog dokumenta kojega je Sveta Stolica objavila 31. srpnja ove godine. Da je riječ o za Katoličku Crkvu važnome dokumentu, očito je i iz same činjenice da ga je pripremila i objavila Kongregacija za nauk vjere.

Vrućih ljetnih mjeseci hrvatski su, ali i drugi svjetski mediji, kroz neko vrijeme — u doba kada i nema „velikih” vijesti — posvetili niz komentara i osvrta novome dokumentu koji je objavila Sveta Stolica. Riječ je o još jednome važnom dokumentu kojim Katolička Crkva očituje svoje zauzimanje za ispravno shvaćanje obitelji i braka kao zajednice muškarca i žene, te ujedno upozorava na neprihvatljive tendencije kojima se određene nepromjenjive vrijednosti i istine o čovjeku i Božjemu naumu s njime stavljaju u drugi plan.

Uznemirujući problem homoseksualnosti

Dokument je naslovljen „Promišljanja (smjernice) o planovima za zakonsko priznavanje zajednica između osoba istoga spola”. Da je riječ o za Katoličku Crkvu važnome dokumentu, očito je i iz same činjenice da ga je pripremila i 31. srpnja objavila Kongregacija za nauk vjere. Jednako tako, važno je i samo vrijeme objavljivanja tih promišljanja, jer svjedočimo o sve većoj eroziji i relativiziranju općeljudskih i kšćanskih vrijednosti u društvima po svijetu. Dokument, uz uvod i zaključni dio, ima četiri poglavlja koja su zajednički potpisali pročelnik Kongregacije za nauk vjere kardinal Joseph Ratzinger i tajnik mons. Angelo Amato, a papa Ivan Pavao II. odobrio ga je 28. ožujka ove godine. Već u uvodnome dijelu „Smjernica” jasno se navodi kako u njima nema novih doktrinarnih sadržaja, nego se — obzirom na sadašnje prilike u kojima problem homoseksualnosti poprima uznemiravajuće razmjere, osobito pak u onim zemljama koje su već zakonski priznale istospolne zajednice, „što u nekim slučajevima uključuje i mogućnost usvajanja djece”. Smjernice zato žele, još jednom i na jednome ovako relevantnom mjestu, iznijeti bitne točke moralnog nauka o tom pitanju s određenim razumskim argumentima, a namijenjene su ponajprije bis-

kupima i katoličkim političarima. Biskupima će, kaže se, poslužiti za „obranu i promicanje dostojanstva braka, koji je temelj obitelji, te stabilnosti društva, čiji je ta ustanova konstitutivni dio”. Političarima će „ukazati na ponašanje koje je u skladu s kršćanskom savješću, kad se nađu pred zakonskim prijedlozima koji se tiču tog pitanja”. Ipak, valja dodati i jednu drugu važnu činjenicu: budući da se „Smjernice” temelje na naravnom moralnom zakonu, one se ne obraćaju samo vjernicima, nego „svima

gom u rađanju i odgajanju novoga života.” Brak potvrđuje i božanska Objava kada govori o čovjeku, o „muškom i ženskom”, kao slici Božjoj; kad ih kao muško i žensko poziva da postanu „jedno tijelo” u spolnom sjedinjenju; kad im daje u zadatak da rađanjem surađuju sa Stvoriteljem u stvaranju novoga života. Krist ide korak dalje te — ne oduzimajući ništa od naravi — postavlja zajedništvo muškarca i žene kao djelatni znak saveza između Krista i Crkve. „Ne postoji nijedna osnova”, piše, „da se prisporodi ili uspostavi analogija, makar i daleka, između istospolnih zajednica i Božjega plana o braku i obitelji.” Dokument, jednako tako, ističe kako osobe s homoseksualnim sklonostima ne moraju biti osobno odgovorne za svoje stanje te ih valja prihvatiti s punim poštovanjem. No, s druge strane ne oklijeva homoseksualnu sklonost, pozivajući

„Nijedna ideologija ne može izbrisati iz ljudskoga duha sigurnost prema kojoj brak postoji samo između dvije osobe različitog spola, koje po uzajamnom darivanju, njima vlastitom i isključivom, teže zajedništvu njihovih osoba. Na taj se način uzajamno usavršavaju, kako bi surađivali s Bogom u rađanju i odgajanju novoga života.”

koji su zauzeti oko promicanja i obdrzane općeg dobra u društvu”.

Brak — mjesto za ostvarivanje spolnosti

Da bi postavio temelj za ispravno moralno vrednovanje homoseksualnosti, dokument u središte prvoga poglavlja stavlja brak. Brak je s jedne strane izvorno mjesto za dostojanstveno ostvarivanje čovjekove spolnosti, a s druge se strane na braku temelji obitelj kao osnovna stanica ljudskoga društva. Brak o kojemu Crkva govori — pozivajući se pritom na ispravan razum i na priznanje koje mu daju sve velike svjetske kulture — „nije bilo kakva zajednica ljudskih osoba.” „Nijedna ideologija ne može izbrisati iz ljudskoga duha sigurnost prema kojoj brak postoji samo između dvije osobe različitog spola, koje po uzajamnom darivanju, njima vlastitom i isključivom, teže prema zajedništvu njihovih osoba. Na taj se način uzajamno usavršavaju, kako bi surađivali s Bo-

se na Katekizam Katoličke Crkve, nazvati „objektivnim neredom”, a homoseksualne čine „griješima koji se teško suprotstavljaju čistoći” (vidi KKC br. 2357-2359).

Zakon ne bi smio promicati privatno dobro

Drugo se poglavlje dokumenta — „Stavovi prema pitanju istospolnih zajednica” — odlikuje konkretnošću u opisu stanja i u davanju uputa, pastoralnoj razboritosti i diferenciranom pristupom. Treće poglavlje sažeto iznosi četiri vrste argumenata koji se protive zakonskom priznavanju istospolnih zajednica. Oprečno je ljudskome razumu promicati zakon koji zastupa nečije privatno dobro (u ovom slučaju osoba koji žive u istospolnoj zajednici), a pritom se protivi općem dobru, tj. braku kao važnoj društvenoj ustanovi. Jedno je, zasebno, poglavlje posvećeno katoličkim političarima koji se u tom smislu susreću s konkretnim zakonodavstvom.

M. K.

Ljeto u znaku zahvalnosti Majci Božjoj

„Proglasi o samostalnosti i konstitutivnosti hrvatskoga naroda mrtvo su slovo na papiru ako nema konkretnih prava na vlastito ime, na jezik, na vlastite kulturne i odgojno-obrazovne ustanove, na pravednu zastupljenost na svim razinama vlasti, te na pravičnu raspodjelu materijalnih uvjeta života kao temeljne pretpostavke i okvira zaštite ljudskih i narodnih prava”, stoji u Proglasu BK BiH.

U domovinskoj je Crkvi na poseban način proslavljena svetkovina Uznesenja Marijina — Velika Gospa. Svečano je bilo u mnogim marijanskim svetišlima od Marije Bistrice, Remeta, Aljmaša, Trsata, Krasna, Sinja, Međugorja, Širokog Brijega, Kondžila. Poruke su u svim mjestima bile iste: molitva za mir i zahvalnost Majci Božjoj. Brojni vjernici došli su tražiti utjehu i zaštitu Majke Božje, vjerne zagovornice Hrvata kojoj su se posebno molili i pod čijim su okriljem izmolili slobodu hrvatskoga naroda. I Dan Domovinske zahvalnosti, na dan Gospe Snježne 5. kolovoza proslavljen je u duhu zahvalnosti Majci Božjoj diljem domovine, a središnja svečanost bila je u crkvi sv. Marka u Zagrebu. Srpanj i kolovoz posebno su bili prožeti mladomisničkim slavljinama na kojim se okupljalo po nekoliko tisuća vjernika. Sredinom srpnja na Kupresu je održan glavni skup Katoličkog dana Bosne i Hercegovine. Misno slavlje predvodio je nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić uz osam nadbiskupa i biskupa te 166 svećenika i dvadesetak tisuća vjernika. Pozdravljajući nazočne na velebnom skupu predsjednik biskupske konferencije Bosne i Hercegovine banjalučki biskup mons. dr. Franjo Komarića između ostalog je kazao: „Danas se nalazimo na starodrevnim temeljima kršćanske nazočnosti u ovoj zemlji. Nesklona vremena često su vjernicima priređivala Velike petke. Unatoč tome, Krist se ne da istjerati iz ljudske zajednice za koju je prolio krv i dao svoj život.“ U ime Svetoga Oca skupu se obratio i apostolski nuncij u Bosni i Hercegovini mons. Santos Abril y Castelló koji je istaknuo kako su kršćani odgovorni za budućnost te kako treba primjer kršćanskoga života. Upućen je i Proglas Biskupske konferencije BiH u kojem između ostalog stoji: „Proglasi o samostalnosti i konstitutivnosti hrvatskoga naroda mrtvo su slovo na papiru ako nema konkretnih prava na vlastito ime, na jezik, na vlastite kulturne i odgojno-obrazovne ustanove,

na pravednu zastupljenost na svim razinama vlasti, te na pravičnu raspodjelu materijalnih uvjeta života kao temeljne pretpostavke i okvira zaštite ljudskih i narodnih prava.“

Uoči Katoličkog dana na Kupresu u svom redovitom zasjedanju u Ban-

oske, Baptističke Crkve, zatim Židovske općine, Islamske zajednice smatraju da se joga ne smije nametati široj zajednici protiv njezine volje što pokušavaju učiniti pojedinci i manje skupine. Svoju potporu dali su i predstavnici Pravoslavne Crkve. Nakon

Euharistijsko slavlje na svetkovinu Marijina uznesenja u Mariji Bistrici predvodio je zagrebački nadbiskup Josip Bozanić

Snimio: N. Pintarić / Arhiv „OK“

joj Luci biskupi Bosne i Hercegovine uputili su pismo Svetome Ocu u kojem mole blagoslov da mogu što bolje izvršiti njegove upute za dobro vjernika i svih ljudi. Na zasjedanju su biskupi izrazili zabrinutost za političko-gospodarsko stanje u zemlji. Istaknuli su kako je potrebna veća koordinacija onih koji nose odgovornost za opće dobro u toj zemlji.

Crkve i vjerske zajednice protiv joga u školi

Da je Hrvatska u posljednje vrijeme pogodno tlo političkim, ideološkim i drugim nametnicima, potvrđuje činjenica da je Ministarstvo prosvjete i športa spletkama pokušalo uvesti u odgojno-obrazovne institucije jogu. Na to se oglasilo Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije. Nakon oštrog prosvjednog apela Stalnog vijeća Hrvatske biskupske konferencije Ministarstvu prosvjete i športa Republike Hrvatske protiv uvođenja joga u odgojno obrazovni sustav, oglasili su se i članovi Međureligijskog susreta predstavnika vjerskih zajednica u Hrvatskoj. Predstavnici Katoličke Crkve, Evangelike, Reformirane, Evande-

loških prosvjeda i negodovanja javnosti Ministarstvo prosvjete i športa povuklo je preporuku za program joga u odgojnim institucijama.

Crkva ima veliku ulogu u približavanju Hrvatske Europskoj uniji

Sredinom srpnja nadbiskup zagrebački i predsjednik HBK mons. Josip Bozanić primio je predsjednika Europske komisije Romana Prodića s njegovim izaslanstvom. Ugledni gost izvjestio je nadbiskupa Bozanića o odnosu Europske unije i Republike Hrvatske te o novim nastojanjima približavanja Hrvatske Europskoj uniji. Prodi je posebno istaknuo da je Katolička Crkva uvijek imala ulogu u formiranju savjesti i osvjetljivala put zemlje te u tom kontekstu da se na nju računa i u izgradnji Hrvatske. Jedan od omiljenijih biskupa među klerom i pukom đakovački i srijemski Ćiril Kos preminuo je početkom srpnja. Rođen je 1919., a za svećenika je zaređen 1944. Đakovačkim i srijemskim biskupom postao je 1974. Poput brojnih neudanih svećenika komunističke vlasti su ga progonile, zatvarale i ponižavale. **A.O.**

RAZGOVOR S MONS. DR. JOSEFOM VOßOM, PREDSEDNIKOM KOMISIJE XIV. (MIGRACIJA) NJEMAČKE BISKUPSKJE KONFERENCIJE

„Jedna Crkva u mnogim jezicima i narodima“

Mons. dr. Josef Voß, pomoćni biskup Biskupije Münster, predsjednik je Komisije XIV. (Migracija) Njemačke biskupske konferencije. U razgovoru za „Živu zajednicu“ govorio je o nedavno usvojenim smjernicama za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika u Njemačkoj, o broju zajednica katolika drugih materinskih jezika u ovoj zemlji, načinu ostvarenja zajedničkog djelovanja tih zajednica s njemačkim zajednicama te drugim pitanjima vezanim uz to važno područje.

Nove smjernice za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika

Žz: Nedavno je Njemačka biskupska konferencija prihvatila smjernice za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika. Recite nešto o tome?

Mons. Voß: Jedna Crkva u mnogim jezicima i narodima — pod ovim je naslovom Njemačka biskupska konferencija na svojoj proljetnoj glavnoj sjednici prihvatila nove smjernice za dušobrižništvo katolika drugih materinskih jezika. Smjernice su se razvile iz dosada važećih smjernica i uzimaju u obzir promjene koje se očitavaju u cjelokupnoj situaciji. Jedna Crkva u mnogim jezicima i narodima — to za Crkvu vrijedi od samoga početka. U židovsko-kršćanskoj zajednici postojala je skupina članova koja je govorila grčki. Mlada Crkva u Jeruzale-

mu imala je poteškoća istupiti iz vlastitog kruga judeokršćana. Doseljenici koji su govorili grčki u Jeruzalemu su se osjećali zapostavljeni i prikraćeni u brizi za siromašne. Iznenaduje to što Petar predlaže da se za taj zadatak izaberu đakoni koji svi nose grčka imena; oni potječu upravo iz toga kruga doseljenika. Najpoznatiji od njih je Stjepan. Kad su izbjeglice došle iz Jeruzalema u Antiohiju, po prvi put su evanđelje naviještali i Grcima. Prvi put našle su se u toj jednoj Crkvi Isusa Krista zajednice različitih materinskih jezika.

U Crkvi u Njemačkoj 23 zajednice materinskih jezika

Žz: Koliko danas službeno postoji zajednica drugih materinskih jezika u Njemačkoj?

Mons. Voß: U Crkvi u Njemačkoj postoje različite zajednice drugih materinskih jezika: službeno postoje 23 zajednice različitih materinskih jezika. Zanimljiva je različitost u povijesti i strukturi tih zajednica. U njih se ubrajaju kao prvo one stare zajednice drugih materinskih jezika. Tako je njemački Caritas već 1896. godine osnovao socijalnu službu za talijanske migrante s ponudom dušobrižništva. Između dva svjetska rata mnogi su Poljaci došli u rursko područje kako bi tamo našli posao u rudnicima ugljena. Od toga vremena tamo već nastaju počeci zajednica poljskoga jezika. Novi razvoj počinje za vrijeme velikih migracija radnika 60-ih i 70-ih godina prošloga stoljeća. U to vrijeme osnovane su zajednice drugih materinskih jezika za radnike iz klasičnih zemalja od kojih

je Njemačka tražila radnu snagu. U ove se velike jezične skupine ubrajaju Talijani, Hrvati, Portugalci, Sloveni, Španjolci. Doseljenici iz različitih zemalja nalaze se u zajednicama engleskog i francuskog jezika. Na osnovi različitih posebnih traženja radne snage ili ekonomskih datosti u Njemačkoj imamo zajednice za jezične skupine Filipinaca, Japanaca, Koreanaca i Indijaca. Među ostalim kao posljedica rata i zbog progonstva kod nas postoje zajednice za jezične skupine Letonaca, Litvanaca, Slovaka, Čeha, Ukrajinaca i Mađara. I konačno treba navesti zajednice koje čine prognanici, izbjeglice, ljudi koji traže azil zbog revolucija, ratova i građanskih ratova, primjerice za jezične skupine Albanaca, Etiopljana, Kaldejaca, Tamila i Vijetnamaca. Svi oni krštenjem i potvrdom jednako pripadaju jednoj

Postoje mnogi i dobri primjeri zajedništva zajednica različitih stranih jezika i njemačkih zajednica. Ovaj veliki zajednički uspjeh se ne smije zaboraviti jer predstavlja ohrabrenje za budućnost.

Crkvi Isusa Krista koju u ovom obliku doživljavamo kao univerzalnu Crkvu. To je veliko obogaćenje, a njihova suradnja s njemačkim župama razvila se na vrlo različite načine.

Žz: U Njemačkoj postoji i živa brojna hrvatska zajednica?

Mons. Voß: Hrvatske zajednice pripadaju onim zajednicama koje su osnovane u vrijeme velike migracije radnika u 60-im i 70-im godinama. Uspostavljanje dušobrižništva na materinskom jeziku u tim godinama i otvaranje odgovarajuće socijalne službe za strane radnice i radnike iz bivše Jugoslavije sa strane Caritasa mo-

Foto: Arhiv „Žz“

povjerenje. Zakonodavstvo u našoj zemlji kao i ukupno pitanje doseljavanja je dugo vremena stajalo pod znakom postavljanja granica i odbijanja. Postojala je pogrešna teza: Njemačka nije zemlja useljavanja. U ovoj se raspravi na društvenoj razini nalazimo i dan danas.

Važnost zajedničkog djelovanja s njemačkim zajednicama

Žz: *Kako se ostvaruje suradnja između zajednica drugih materinskih jezika i njemačkih župa?*

Mons Voß: Postoje mnogi i dobri primjeri zajedništva zajednica različitih stranih jezika i njemačkih zajednica. Taj veliki zajednički uspjeh se ne smije zaboraviti jer predstavlja ohrabrenje za budućnost. No, također ne smijemo previdjeti činjenicu da je dušobrižništvo za strance kao „dušobrižništvo gastarbajtera“ prije svega bilo smatrano pro-

Jednim dijelom to je dovelo do toga da su zajednice drugih materinskih jezika stajale i još uvijek stoje paralelno pored njemačkih zajednica: Hrvatski svećenik je odgovoran za Hrvate, a njemački župnik za Nijemce. Ovakav stav, po mom mišljenju, ne može opstati u budućnosti.

Situacija se bitno promijenila

Zz: *Kako vidite razvoj suradnje glede zajedničkog djelovanja u budućnosti?*

Mons. Voß: Situacija se bitno promijenila. Migracija nije prolazna pojava, već trajna stvarnost u svijetu koji će se sve više povezivati. Crkva u Njemačkoj nije nacionalna Crkva, već u svojoj biti jedna Crkva u mnogim jezicima i narodima. To će biti stvarnost u ujedinjenoj Europi s otvorenim granicama; isto vrijedi i za svjetsku Crkvu kao opću Crkvu u kojoj granice postaju propusne. Iz toga razloga i dušobrižništvo za strance se mora razvijati prema novim smjernicama. Trebamo veću komunikaciju različitih jezičnih skupina u ovoj jednoj Crkvi. To zahtijeva od nas drugačije razmišljanje, kako u njemačkim zajednicama tako i u hrvatskim zajednicama. Kao perspektiva za budućnost poželjno je da se za ovo zajedništvo i za ovu suradnju

stvore odgovarajuće strukture. Tako bi strani, a time i hrvatski svećenici, dušobrižnici i dušobrižnice čvrsto pripadale pastoralnoj ekipi kako bi se prakticiralo međusobno nadopunjavanje i pomaganje.

Moguće je i to da strani dušobrižnik u zajednici brine i za Nijemce i za Hrvate. Postoje dobri primjeri koji pokazuju da je dvojezična zajedni-

Migracija nije prolazna pojava, već trajna stvarnost u svijetu koji će sve više povezivati. Crkva u Njemačkoj nije nacionalna Crkva, već u svojoj biti jedna Crkva u mnogim jezicima i narodima. To će biti stvarnost u ujedinjenoj Europi s otvorenim granicama; isto vrijedi i za opću svjetsku Crkvu u kojoj granice postaju propusne. Iz toga razloga i dušobrižništvo za strance se mora razvijati prema novim smjernicama.

gu se smatrati velikim zaslugama Crkve. U to su vrijeme hrvatske zajednice mnogim doseljenicima pružale komadić domovine u stranoj zemlji u kojoj su na svome materinskom jeziku i prema svome mentalitetu mogli živjeti svoju vjeru i njegovati svoju kulturu i tradiciju. Hrvatski misionari su dijelili sudbinu svojih sunarodnjaka u inozemstvu, pomagali im na različite načine i pratili ih kako bi se snašli u našoj zemlji. Bio je to također pozitivan i dobar razvoj da su razne zajednice stranih jezika, pa tako i hrvatske zajednice, našle svoju domovinu u njemačkim zajednicama. Sastaju se u crkvama i župnim centrima njemačkih župa i tamo slave svoju liturgiju i slavljaju na hrvatskom jeziku. Kod posebnih prigoda sudjeluju i u zajedničkim pripremama za priredbe i slavlja. Razvili su se mnogi kontakti između njemačkih i hrvatskih zajednica; studenti teologije iz Hrvatske stanuju u njemačkim zajednicama i idu na radnu praksu u različita poduzeća. Nijemci posjećuju svoje prijatelje u Hrvatskoj. Hrvatski misionari pomažu u njemačkim župama. Sveukupno to je obogaćenje za Crkvu u Njemačkoj. Za vrijeme rata u Hrvatskoj i u Bosni i Hercegovini mnoge su izbjeglice došle u Njemačku; unatoč nekih poteškoća u tim godinama pokrenuta je velika spremnost za pomaganje. To pokazuje da se između Nijemaca i Hrvata bilo razvilo veliko

laznom zadaćom. Mnogi strani radnici i radnice došli su u Njemačku s tajnom željom da što prije zarade novac i da se vrate u domovinu. Njemačka politika u pitanju stranaca dugo je polazila od stajališta da su „gastarbajteri“ ovdje samo u prolazu i da će se opet vratiti u svoju domovinu. To je dovelo do mentaliteta da se zajednice drugih materinskih jezika u njemačkim župama još često smatraju gostima.

ca itekako moguća. Tako strana i njemačka zajednica zajedno slave službe Božje na velike blagdane kao što su Uskrs i Božić, ali i posebna slavlja kao što su procesija za Cvjetnicu i Tijelovo, provode ih dvojezično, riječju i pjesmom. U toj se perspektivi može na nov način doživjeti univerzalna Crkva sa svim njezinim bogatstvom različitih kultura i jezika.

Razgovarao: A. P.

San — iskustvo obraćenja

Bog govori uspavanom čovjeku kroz san. To je mjesto u kojem se i Bog pojavljuje na izravan način pred biblijskim čovjekom koji spava. Bog govori snom. Biblijski san tako postaje mjesto stvarnog buđenja. On budi čovjeka iz vlastitog života na očitavanje pravog smisla svog života.

U knjigama psihologije mnogo se piše o snovima. U njima se prije svega pričaju i analiziraju snovi bolesnika. Kroz san osoba priča o prostoru u kojem se nalazi njezina intima; priča o onom što je proživjela, o prošlosti, o onome što osjeća, o svojim očekivanjima, željama, nadanjima, strahovima. San tako otkriva život. Poznavanje sna vodi poznavanju života. Svrha analize sna, u ovom je slučaju, razumijevanje života. Razumijevajući život lakše razumijemo i snove; tako se lakše može doznati koju terapiju primijeniti u određenom slučaju. Čini se da san, po ovome, biva samo doživljaj u kojem se nalazi ono što proživimo dok smo budni.

Ipak smo svjesni da je san područje koje ne podliježe zakonima razuma kojeg koristimo dok smo budni. Stoga je nužno pogledati ga iz drugog kuta.

Snovi nam govore u slikama. Te slike imaju neku čudnu povezanost jer se u stvarnosti nikada nisu pojavile takvima niti su se događaji, koji se pojavljuju u slikama, zbivali zajedno. San ima svoju logiku kojom povezuje događaje; san stvara svoj slijed događaja. On uzima dijelove i trenutke iz raznih faza života i slaže ih jedne uz druge te tako nastaje nelogičan slijed slika koje mi nazivamo snovima. Te slike, koje u datom trenutku izlaze na površinu kroz san, dolaze iz područja u kojem su ostale zapisane. Slike su doživljaji iz života. San kao doživljaj više nije samo ono što smo vidjeli, proživjeli, nego i ono što smo osjetili, ono čega i nismo svjesni, ali nam se urezalo duboko u sjećanje. Ono što je doživljeno ostaje najživlje zapisano u osjećajima. Čim malo zađemo u vlastitu intimu, ona nam ponovno otvara našu povijest. Ona budi osjećaje. Čim se sjetimo nekih stvari iz naše prošlosti, sa sjećanjem se probude i osjećaji. Osjećaji su upravo ti koji najviše i najduže „pamte“. Os-

jećaj ne zaboravlja ono što se događalo. Osjećaj ne zaboravlja kada smo bili povrijeđeni, kada nam je nanoseno zlo, tko nam je što učinio. Osjećaj je takav da, i nakon dugo vremena, vrlo precizno govori o tome što se događalo s nama i kako smo proživljavali određene životne trenutke. Osjećaji su tako plodovi naše prošlosti. Kroz san upravo govore osjećaji kojih često i nismo svjesni. San je, stoga, i trenutak oslobođanja, jer govori i o onome što nas pritišće, a da ne znamo pravi razlog tog pritiska.

Osjećaji su ti koji potiču i stvaraju slike, stvaraju snove. Za razumije-

Biblijski je san trenutak probuđenosti. Probuđenost na odnos s Bogom dovodi do spoznaje vlastitoga života. Život se otkriva napokon kao nešto što se prije nije niti očekivalo, ali kroz san postaje nova stvarnost. Stoga je moguće i promjena života, moguće je biti drugačiji. San obraća i upućuje; obraća Bogu koji, onomu tko sanja, pomaže spoznati vlastiti život.

vanje sna potrebno je razumijevati i ono što nose osjećaji. Taj unutrašnji, skriveni svijet zapisan u osjećajima pomaže nam u razumijevanju snova. Zato i psihologija nastoji otkriti smisao snova kako bi pomogla u razumijevanju života i ozdravljenju bolesnoga stanja.

Reći ćemo da san možemo povezati s našim osjećajima, možemo ga povezati s našim određenim proživljenim iskustvima, možemo ga povezati i s našom podsvješću, a ipak nismo u stanju jasno reći zašto se neki san upravo sada pojavljuje.

Jesu li snovi samo ono što činimo, mislimo, želimo, sanjamo dok smo budni? Možemo li sve poistovjetiti s tim što nam se događa dok smo budni?

San i religiozno iskustvo

Već grčka tradicija govori o drugačijoj viziji sna. Ona poznaje hodočasnička mjesta i tzv. „inkubaciju“ (spavanje u hramu). Ljudi su odlazili na hodočašće pripremajući se kroz post i molitvu na spavanje u hramu ili u svetom prostoru, kako bi od Boga primili svete i ozdravljajuće snove. Ujutro pripovijedahu svoje snove svećenicima koji su ih tumačili.

Očekivali su ozdravljenje i spasenje od Boga kroz snove koje im je slao i tumačio preko svećenika. Tumačenje sna bijaše, dakle, religiozni čin. San, uz to što imaše ozdravljajući znak, bijaše doživljaj preko kojega je čovjek mogao iskusiti Boga. U snu su vjernici postajali jedno s božanskom stvarnošću i time s pravom prirodom stvari. San bijaše doživljaj koji govori o pravom izvoru svega. U snu Bog prosvjetljavaše vjernike pokazujući im tajnu svoga bića i tajnu njihova života.

San i iskustvo obraćenja

San je doživljaj i mjesto u kojem je naš osobni utjecaj smanjen. Tu ne odlučujemo više mi, nemamo kontrolu događanja. Dok smo budni, kontroliramo stvari, utječemo na njih. Dok smo budni, mi smo ti koji odlučujemo o mnogočemu: što misliti i učiniti, kako djelovati i što željeti. Sada naprotiv, u trenutku sna, nismo mi oni koji odlučuju što će nam se događati. Mi nismo gospodari događanja u vlastitom životu.

U snu, gdje je osobni utjecaj smanjen, događa se ulazak nečega nepoznatoga. U život spavača je uvijek lakše ući. U trenutku spavanja spavač nije spreman ni na kakav ob-

Bibliji

lik komunikacije, na nikakav odnos. Spavač spava ne očekujući ništa.

U tome se otkriva i posebnost sna u Bibliji. Bog govori uspavanom čovjeku kroz san. To je mjesto u kojem se i Bog pojavljuje na izravan način pred biblijskim čovjekom koji spava. Bog govori snom. Do trenutka sna budan čovjek još se nije potpuno susreo s Bogom niti još uvijek poznaje stvarnu svrhu svoga života. San se tako otkriva, prvotno, kao buđenje na nešto na što sanjač ne može utjecati, niti može predvidjeti; na nešto što nije njegova volja, na nešto što nije zapisano potpuno u prošlosti osobe. Biblijski san tako postaje mjesto stvarnog buđenja. On budi čovjeka iz vlastitog života na očitavanje pravog smisla svog života.

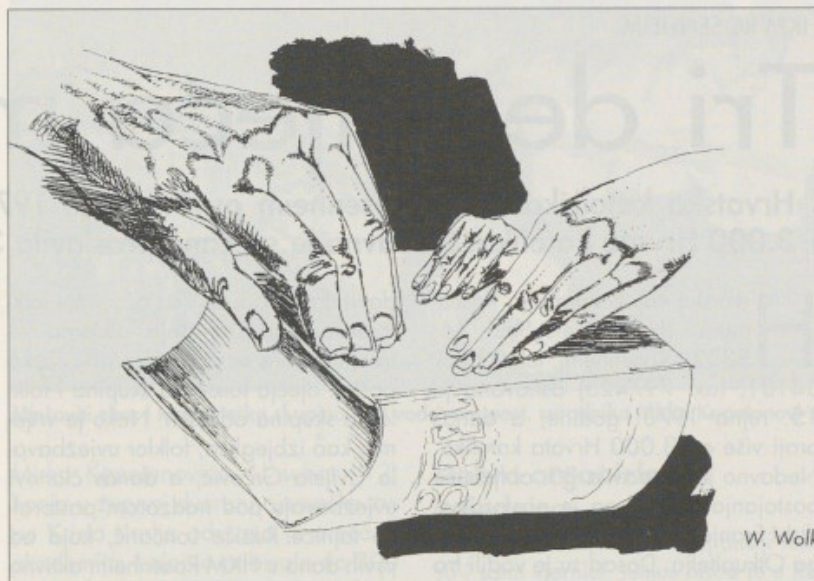
No, svaki je san u početku nepoznat. Nepoznatost sna, koji ulazi u život sanjača, vodi nemiru. San koje-

Nužno je postaviti sebe u odnos prema nečemu ili nekomu drugom koji govori kroz san. San stoga nije više mjesto nemira, nego mjesto, koje iz nemira, vodi ususret onomu tko dolazi. San postaje mjesto gdje nam se netko obraća; san je mjesto obraćenja. Prije promjene postoji trenutak susreta dviju osoba koje se obraćaju jedna drugoj, osoba koje razgovaraju.

mu ne možemo dati značenje, kojega ne razumijemo, stvara duboki nemir. Nemir je točka s koje se polazi u traženje značenja sna. San vodi čovjeka u istraživanje. Budući da san dolazi osobi koja sanja, a ne nekom drugom, značenje sna treba najprije tražiti u životu onoga koji sanja. San tako stavlja čovjeka pred vlastiti život.

Onaj tko spava još uvijek je nepokretan, još uvijek ne može ništa promijeniti. Samo onaj tko je budan, može pokušati tražiti značenje sna. Uvjet za razumijevanje sna je probuđenost. Probuđenost vodi spoznaji onoga što treba učiniti.

Biti budan znači prije svega stati pred vlastiti život pokušavajući mu dati pravo značenje. San budi i stav-

W. Wolk

lja osobu u pravilan odnos s vlastitim životom. Ovo je bitna spoznaja: san nije samo projekcija strahova, snova i želja koje nosimo dok smo budni i poslije ih zaboravljamo u tišini naše intime; nije samo ono što nas zanima dok smo budni, kao što smatra psihoanaliza. San prije svega shvaćamo kao mogućnost odnosa s vlastitim životom. San probudi ono što je nepoznato u nama, otvarajući nam mogućnost istražiti pravi smisao. Poslije jednog sna koji se čini nejasnim, počinjemo se buditi i pročišćavati stavljajući u sumnju smisao dotadašnjeg načina života.

Traži se novi smisao onoga što nam san kaže u odnosu s onim što nam se događalo kroz život. Na jednoj strani stoji život, na drugoj san. Ono što je proživljeno, još uvijek ne otkriva pravi smisao života. Tako razumijemo kako je ipak nedovoljno stati samo pred sebe i svoj život da bismo mogli reći kako razumijemo vlastiti život.

Nužno je stoga postaviti sebe u odnos prema nečemu ili nekomu drugom koji govori kroz san. San stoga nije više mjesto nemira, nego mjesto, koje iz nemira, vodi ususret onomu tko dolazi. San postaje mjesto gdje nam se netko obraća; san je mjesto obraćenja. Naša hrvatska riječ obratiti se znači, prije svega, govoriti nekomu tko stoji pred nama i sluša nas;

znači i okrenuti se prema onomu tko nam se obraća, tko nam govori tražeći da ga poslušamo. Mi razumijemo obraćenje kao popraviti se, biti bolji, činiti dobro. No, prije promjene postoji trenutak susreta dviju osoba koje se obraćaju jedna drugoj, osoba koje razgovaraju. U snu se događa trenutak obraćenja. U snu Bog govori onomu tko sniva. U snu biblijski čovjek upoznaje svoj put (Mt 1, 18-25), mjesto u koja je pozvan ići (Post 46, 1-5), način po kojem će djelovati i govoriti (1Sam 3, 1-19), upoznaje smisao svoga života.

Biblijski je san, stoga, trenutak probuđenosti. Probuđenost na odnos s Bogom dovodi do spoznaje vlastitoga života. Život se otkriva napokon kao nešto što se prije nije niti očekivalo, ali kroz san postaje nova stvarnost. Stoga je moguća i promjena života, moguće je biti drugačiji. San obraća i upućuje; obraća Bogu koji, onomu tko sanja, pomaže spoznati vlastiti život. Susret s Bogom u snu ne pomaže samo ispuniti naše potrebe i naša očekivanja. On zove na izlazak iz onog što smo sanjali budni, otvara prostor za novo, za promjenu života. Pod novošću koju san donosi život se može vidjeti drugačijim.

Obraćenje ipak ne smijemo zamijeniti samo s dobrom koje činimo, s promjenom života jer ono nije samo ono što činimo. Ono što činimo postaje znak našega obraćenja i znak naše probuđenosti. Stoga je san, kao trenutak obraćenja, točka tajnovitosti u kojem dvije osobe, čovjek i Bog, govore o pravom smislu života.

Siniša Balajić

HKM ROSENHEIM

Tri desetljeća misije

Hrvatska katolička misija Rosenheim osnovana je 1973. godine, a broji više od 3.000 Hrvata katolika. Nedavno je svečano proslavila 30. obljetnicu postojanja.

Hrvatska katolička misija Rosenheim (Heilig-Geist-Str. 46, 83022 Rosenheim, tel. 08031 34181, fax. 797423) osnovana je 15. rujna 1973. godine, a danas broji više od 3.000 Hrvata katolika. Nedavno je proslavila 30. obljetnicu postojanja. Povjerena je pastoralnoj skrbi Franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja. Dosad su je vodili fra Ante Anić, fra Dominik Tomić, fra Božo Ančić, fra Nikola Ćurčija, fra Josip Lucić, fra Tomislav Duka te fra Ivan Nimac, a od 1997. misiju vodi fra Josip Kulović kojemu pomažu pastoralni suradnik Mirko Kapetanović i pastoralna tajnica Ružica Lončarić. Mise se na hrvatskom jeziku osim u crkvi Krista Kralja u Rosenheimu služe još u Gmundu u velikoj dvorani župe sv. Egidija te u Wasserburgu.

Važnost rada s mladima

Uz redovite pastoralne aktivnosti u misiji je posebna pozornost usmjerena na rad s djecom i mladima. Vjeronaučna se pouka obavlja na dvije razine: župni i školski vjeronauk. Vjeronauk u misijskim prostorijama služi kao priprema za sakramente pričešti i potvrde. Od 2002. u misiji djeluje i Misijsko vijeće koje broji devetero članova. Među članovima su mladi, ali i odrasli iz Rosenheima i drugih misijskih postaja. Za predsjednika je izabran Franjo Bertović. Misija ima i svoje glasilo pod nazivom „Zvono“. U misiji djeluje i ministrantska skupina. Nastoji se razvijati i kulturna djelatnost. Organiziraju se pre-

davanja, a radi se i na očuvanju folklorne baštine. Današnja folklorna aktivnost odvija se prema uzrastu. Tako postoji dječja folklorna skupina i folklorna skupina odraslih. Neko je vrijeme, kao izbjeglica, folklor uvježbavala Cvijeta Grčević, a danas članovi uvježbavaju pod nadzorom pastoralne tajnice Ružice Lončarić, koja od prvih dana u HKM Rosenheim aktivno sudjeluje u svim vjerskim i kulturnim

tamburaška skupina koju također Mirko uvježbava. U Rosenheimu za naše ljude djeluje i socijalni djelatnik Frano Leko. U tridesetogodišnjoj povijesti misije vidljiva je i aktivna humanitarna djelatnost. Vjernici su od samog početka na razne načine pomagali bolesne, potrebne i siromašne pojedince, obitelji i zajednice u domovini. Solidarnost s potrebitima u domovini posebno je bila vidljiva za vrijeme

Na proslavi 30. obljetnice misije riječi dobrodošlice uputio je fra Josip Kulović

slavlja, osobito u crkvenom zborom pjevanju, čitanju misnih čitanja, u pripremanju folklornih nastupa i obiteljskih slavlja. Pastoralnom tajnicom postala je 1992. godine. U misiji djeluje i odrasli mješoviti zbor kojega vodi Mirko Kapetanović, koji je kao pastoralni suradnik zaposlen od 1982. godine. Aktivan je također i u držanju vjeronauka. Ujedno je osnovao i dječji zbor i zbor mladih za posebna liturgijska slavlja. U misiji djeluje i

Domovinskog rata. O tome svjedoče brojne zahvalnice. Od dolaska u Rosenheim i okolicu Hrvati katolici su osjećali potrebu međusobnog povezivanja i druženja, i to ponajviše kroz sportsku aktivnost. Danas se okupljaju uglavnom u sklopu nogometnog kluba „Croatia“ koji nastupa u regionalnim natjecanjima, a neki su se vjernici aktivno uključili i u njemačke kuglačke klubove. Misija ima i pastoralni centar u kojemu se okupljaju vjernici u raznim prigodama.

Govoreći o pastoralnim problemima voditelj misije fra Josip Kulović, istaknuo je kako se oni ponajviše odnose na slabije poznavanje hrvatskog jezika kod mladih vjernika druge i treće generacije. „Radi se također o misiji koja je blizu domovini pa veliki broj vjernika vikendom odlazi svojim obiteljima. To često otežava pastoralne aktivnosti, koje su uglavnom usmjerene na petak, subotu i nedjelju. No, unatoč tome nastojimo se prilagoditi tim okolnostima i djelovati što

Misno slavlje sa sakramentom potvrde predvodio je kotorski biskup mons. Janjić

je moguće učinkovitije", istaknuo je o. Kulović posebno ističući dobru suradnju s okolnim hrvatskim katoličkim zajednicama, a također i s njemačkim zajednicama u Rosenheimu i šire.

Proslavljena 30. obljetnica misije

Posebno je svečano bilo u subotu 12. i nedjelju 13. srpnja kada je misija svečanom akademijom i euharistijskim slavljem s potvrdom proslavila 30. obljetnicu postojanja. Euharistijsko slavlje u tom je povodu u nedjelju 13. srpnja u crkvi Krista Kralja u Rosenheimu predvodio kotorski biskup mons. Ilija Janjić u zajedništvu s ravnateljem dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu mr. Perom-Ivanom

Pastoralna
tajnica Ružica
Lončarić

Grgićem, generalnim vikarom Zagrebačke nadbiskupije prelatom Vladimirom Stankovićem, dekanom grada Rosenheima Benom Bichlerom domaćinom voditeljem HKM Rosenheim o. Kulovićem te s još šest hrvatskih, njemačkih, talijanskih i poljskih svećenika. Na misi, kojoj je pribivalo više od 500 uglavnom Hrvata katolika, bio je i referent za dušobrižništvo vjernika drugih materinskih jezika u Nadbiskupiji München-Freising Wolfgang Huber. Sve je na početku pozdravio o. Kulović posebno zahvalivši Hrvatima katolicima u HKM Rosenheim na vjernosti Crkvi i svome hrvatskom narodu. Potom je pozdravnu riječ uputio predsjednik misijskog vijeća Franjo Bertović. Mons. Janjić, od kojeg je tijekom mise trinaestero mladih primilo sakrament potvrde, u propovijedi je između ostalog istaknuo kako se čovjek bez obzira gdje se nalazio u svome životu neprestano treba truditi ići naprijed. Na kraju je nekoliko riječi kazao i dekan Bichler koji je zaželio neka Hrvati katolici, koji su, kako je kazao, Božji blagoslov u tome gradu, i nadalje gaje svoje vjerske i nacionalne posebnosti. Misno slavlje uveličao je misijski zbor, tamburaška skupina i misijski vokarno-instrumentalni sastav pod vodstvom pastoralnog suradnika

Mješoviti zbor i tamburaška skupina pod vodstvom past. suradnika Mirka Kapetanovića

Mirka Kapetanovića. U subotu 12. lipnja u župnoj dvorani njemačke župe Krista Kralja održana je svečana akademija, kojoj je pribivalo do 300 sudionika, a započela je hrvatskom himnom. Potom je izveden recital pod nazivom „Na rijekama Zapada“ fra Ante Branka Periša uz sudjelovanje misijskog zbora, tamburaške skupine i skupine mladih. Tijekom programa u kojem su sudjelovale i folklorna skupina mladih i folklorna skupina djece iz misije, tridesetero mladih donijelo je trideset crvenih, bijelih i plavih svijeća za 30 godina misije, koje su položili ispred pozornice. U nastavku je prikazana tridesetogodišnja povijest misije. Mr. fra Dragan Nimac je predstavio monografiju o HKM Rosenheim autora fra Ante Branka Periša, koja je nedavno objavljena u povodu 30. obljetnice postojanja misije u izdanju Knjižnice Zbornika „Kačić“. On je posebno istaknuo kako je novoobjavljena knjiga veliki doprinos očuvanju vjerskog i nacionalnog bića Hrvata katolika u tome gradu te kako privlači pozornost ne samo izgledom već i sadržajem. Nakon toga uslijedili su pozdravni govori hrvatskih i njemačkih uglednika iz crkvenoga i društvenog života.

Dobro organizirana zajednica

Nekoliko riječi o svojoj misiji rekli su i sami vjernici. Julijus Sabo je u Rosenheimu trideset i jednu godinu, a potječe iz Virovitice. U Njemačkoj se nalazi sa svojom obitelji. Često dolazi u misiju. Tu se, kako je kazao, ugodno osjeća te je zadovoljan s brojnim aktivnostima u misiji. Zdenko Mijačević potječe od Kraljeve Sutjeske. U Njemačkoj je od 1991. godine gdje živi sa suprugom i troje djece. Od dolaska u Rosenheim redovito je u misiji. „Ovdje se osjeća dio naše domovine i zavičaja. Tu se uvijek ugodno osjećam.“ Eleonora Petrović je rodom iz Busovače. U Njemačkoj je od 1991. godine. Nedavno je doselila u Rosenheim. „Susreti s našim ljudima mi puno znače. Misija uz vjersku to ima i društvenu dimenziju.“ Šandor Džuha potječe od Bjelovara. U Njemačkoj je 36 godina. „Dolazim na misu i to mi puno znači. Polako se pripremam i u mirovinu.“ Pavo Vrdoljak je iz Turića u Bosanskoj posavini. U Njemačkoj je osam godina. „Misija je potrebna našim ljudima. Dobro je da se nastave okupljati i ubuduće. Mislim da tu u misiji ima jako puno sadržaja i da je zajednica dobro organizirana.“

Tekst i snimci: A. Polegubić

Vjernici za vrijeme mise u crkvi Krista Kralja u Rosenheimu

Piše:
Ante
Vučković

Prešućena riječ

|| I propuštena dobra riječ i neprešućena kriva riječ ||
nas otkrivaju u našoj zaslijepljenosti nama samima.

Malo kome se nije dogodilo da nije propustio i zatim požalio pravu prigodu za pravu riječ. Dogodi se da osjetimo kako je pravi trenutak da kažemo što mislimo i osjećamo, a onda nas nešto za koči. Zastanemo, progutamo riječ i ostanemo nijemi. Kasnije znamo da smo propustili dobru prigodu za dobru riječ. Propuštena riječ pokazuje naše slabosti.

S druge pak strane nam se dogodi da potpadnemo pod napast da na krivom mjestu u krivo vrijeme i krivim ljudima kažemo krivu riječ. Mogli smo prešutjeti, ali nešto iznutra, neki čudni nagori da riječima iskažemo svoju nadmoć, nas je gurnuo i riječ je izišla, možda čak i protiv naše volje i više nije moguće povući je. Naravno, moguće je ispričati se, povući riječ, pokajati se i zatražiti oprost, ali ne možemo učiniti da izražena kriva riječ bude neizrečena. I pritom nam je najteže što nas kriva riječ razotkrije, baci u svjetlo koje ne volimo, o nama ostavlja sliku kakva nam se ne sviđa. Kriva riječ pokazuje naše slabosti.

Teret prešućivanja

U 32. psalmu u malo riječi je opisano važno ljudsko iskustvo prešućivanja. Riječ je o prešućivanju vlastite krivnje. Kad nam se dogodi da pogriješimo, učinimo zlo, onda nam se najprije nameće šutnja kao rješenje. Vlastito zlo treba sakriti, prešutjeti. Ne samo zato što se stidimo svoga zla, nego nadasve što bismo htjeli da nas drugi ne gledaju kroz njega. Prešućivanje vlastite krivnje međutim nije bez posljedica. Sva životna snaga se troši u trudu oko vanjske slike, a iznutra se stvara težina koja više ne može vani. I psalam veli: *prešutjet sam htio, ali kosti mi klonuše*. Kada želim prešutjeti, kosti ne mogu nositi teret prešućene krivnje.

Tek kada razumijemo kamo nas vodi prešućivanje, razumjet ćemo i gdje je izlaz. Riječ koja izriče težinu vlastitog grijeha donosi olakšanje. Ri-

ječ se tako pokazuje kao snaga koja može iz nas samih iznijeti vani ono što nas opterećuje. Pokazuje se i to da cijeli naš život, do kostiju, pati od prešućene krivnje.

U ovom je psalmu izrečena velika životna mudrost koju je kršćanstvo sabralo u molitvu i ispovijed. I molitva i ispovijed su privilegirana mjesta na kojima smijem, bez iskrivljivanja, izreći svu krivnju. No, to su ujedno i mjesta gdje usprkos krivnji nismo osuđeni. Tek u ovom spoju riječi koja izriče krivnju i Boga koji nas ne

Kada svoj život oblikujemo molitvom, onim redovitim, dugim i otvorenim stajanjem pred licem nevidljivog Oca, s vremenom naše riječi dobivaju na težini, postaju odmjerene i jasne i podjednako u nama raste jasnoća kada šutjeti a kada govoriti.

osuđuje nastaje dragocjeno iskustvo radosti duše koja igra nakon otpuštenog i oprosteno prijestupa. Kad se u kosti povraća lakoća nakon prekida s prešućivanjem, počinjemo slutiti kako to Bog djeluje u nama. Prešućivanjem stvorimo zid između sebe i Boga. Ponekad se zavaravamo time da Bog ionako sve zna pa nije potrebno da mu ja sam govorim što leži u meni. Međutim, kad se odrekemo prešućivanja, u trenu osjetimo kako nestaje zida i Božji mir ispunja naše tijelo.

Duh, riječ i šutnja

U Evandeljima nalazimo opisanu i jednu posebnu zgodu kada Isus odbija govoriti. Riječ je o trenutku kada zavezan i optužen stoji pred Pilatom i odgovara na njegova pitanja. Isus odgovara jasno i odmjereno. U jednom trenutku Pilat ga pita što je istina. I Isus šuti. Ne daje odgovora. Naravno, odmah uočavamo kako je Njegova šutnja način na koji on daje odgovor. Podjednako uočavamo kako šutnja govori rječitije od riječi. Odgovor je prešućen. Istina je možda više u šutnji nego u riječi. Šutnjom se možda prije dolazi do istine nego li riječju.

U Isusovoj šutnji o istini pred Pilatom otkrivamo kako ne stvara svako prešućivanje teret u duši. Postoji tako prešućena riječ koja daje veću jasnoću od govora. O kakvoj je riječi riječ? Postoje područja ljudske duše i srca, ljudskih iskustava i odnosa koja je dobro držati zaštićenima. Naše riječi otkrivaju što leži u nama i otkrivaju prozore u našu dušu. No, ne može svatko razumjeti svaku riječ i nije svatko otvoren i dobronamjeran.

Veliko je životno umijeće vladati svojom riječi i životna je mudrost znati kada, kome, gdje i što treba reći. Mudrost prave riječi i prave šutnje izrasta iz života koji se oslonio na čvrsti oslonac. Riječ dorasta iz šutnje i šutnja se oblikuje samo tamo gdje nema suvišnih i krivih riječi. Kada svoj život oblikujemo molitvom, onim redovitim, dugim i otvorenim stajanjem

pred licem nevidljivog Oca, s vremenom naše riječi dobivaju na težini, postaju odmjerene i jasne i podjednako u nama raste jasnoća kada šutjeti a kada govoriti. Tako je stajanje pred Ocem ne samo mjesto gdje se u kosti vraća lakoća, nego i mjesto na kojem učimo kada i kako govoriti i kada i kako sebe i druge zaštititi šutnjom.

Isus je govorio kako je svaka zabrinutost o govoru suvišna, jer, ako vjerujemo, Duh će nam Njegov davati što i kako govoriti. Zabrinutost je stanje duše koja je izvan molitve. Zato se zabrinutost prepoznaje po mnoštvu riječi. Molitva, međutim, nije mnoštvo riječi. Ona je sastavljena od mnogo vremena i malo riječi. Što je dublja to je manje riječi. Cilj kršćanske molitve, međutim, nije u nestanku riječi i nijemosti, nego u otvorenosti duha koji dopušta da kroz njegove riječi progovara Duh Sveti.

Otvorimo li se u molitvi vodstvu Duha Svetoga, naše riječi i naša šutnja počnu pronalaziti i pravo mjesto i pravo vrijeme i s vremenom znamo kada i kako valja govoriti, a kada, kome i što prešutjeti. ■

Beharrlich in kleinen Schritten

„Wohin ich auch schreite, will ich Bündel goldenen Lichts verstreuen!“ Izidor Poljak

Liebe Schwestern und Brüder in Jesus Christus!

Ich wende mich an Sie zu Beginn meines neuen Dienstes als Delegat der kroatischen Ausländerseelsorge in Deutschland. Ich bin sehr erfreut über das Vertrauen, das Sie mir mit dieser Wahl entgegengebracht haben. In der Bedrängnis, die ich eventuell aufgrund der neuen Verpflichtungen spüren könnte, werde ich auf den Herrn vertrauen und in dem folgenden Bibelausspruch meinen Trost finden: „Befehl dem Herrn deinen Weg und vertrau ihm; er wird es fügen“ (Ps 37, 5).

Im Übrigen habe ich mein gesamtes Priesterleben im Vertrauen auf den Allmächtigen und mit Seiner Hilfe aufgebaut. Das gibt mir die Kraft, die Wege zu gehen, die Gott mir weist und für die Menschen zu wirken, die Er mir als Hirte anvertraut hat. Ich danke allen Priestern und pastoralen Mitarbeiterinnen und Mitarbeitern und bei dieser Gelegenheit auch meinem Vorgänger Pater Josip Klarić und seinen Mitarbeitern, die durch ihre Bemühungen einen bedeutenden Beitrag zum Ausbau der

Der neue
Delegat
während der
Eucharistiefeier
anlässlich des
40. Jährigen
Priester-
jubiläums
von
Pfarrer Stjepan
Vrdoljak in
Hagen

Foto: A. Polegubić

ich am Grab des verstorbenen seligen Alojzije Stepinac, unter dessen Obhut ich meinen Dienst gestellt habe und dessen Schutz ich für uns alle erbitte, die wir uns auf unserem Lebensweg im Ausland wieder gefunden haben und die wir in der Hoffnung leben, dass unsere irdische und himmlische Heimat in uns vereint bleiben.

Wir leben hier in einer neuen zweiten Heimat. Viele von uns haben hier auch schon Wurzeln geschlagen. Trotzdem wissen wir, dass unsere ur-

sprüngliche Heimat weiterhin ein Teil unserer Identität ist, die wir immer in uns tragen werden. Aber egal, wohin das Leben uns gestellt hat, können wir gewiss sein, dass wir als Christen im Glauben unsere wahre und ewige Heimat gefunden haben.

Was können Sie von mir erwarten?

Ich werde versuchen, mich nicht ängstlich um denn morgigen Tag zu sorgen, den „jeder Tag hat reichlich eigene Nöte“. Und das bedeutet, dass jeder Tag genug hat von seinen eigenen Freuden und Leiden und dass der Mensch im Rahmen dieses Tages sein Bestes geben muss.

Erwarten Sie keine Wunder von mir, aber erwarten Sie zu Recht kleine Schritte und dass ich darin beharrlich sein werde. Ein afrikanisches Sprichwort sagt: „Viele kleine Leute an vielen kleinen Orten, die viele kleine Schritte tun, können die Welt erneuern“.

In diesem Sinne werden wir gemeinsam voran schreiten. Ich vertraue darauf, dass uns Gottes Segen dabei begleiten wird. Ich selbst werde mich bemühen, Ihnen allen ein Bruder zu sein und so sollten Sie mich auch ansprechen — als Bruder Josip.

Pax et bonum wünsche ich Ihnen allen

fra Josip Bebić, Delegat

Wir leben hier in einer neuen zweiten Heimat. Viele von uns haben hier auch schon Wurzeln geschlagen. Trotzdem wissen wir, dass unsere ursprüngliche Heimat weiterhin ein Teil unserer Identität ist, die wir immer in uns tragen werden. Aber egal, wohin das Leben uns gestellt hat, können wir gewiss sein, dass wir als Christen im Glauben unsere wahre und ewige Heimat gefunden haben.

kroatischen und katholischen Identität unserer Gemeinschaft in Deutschland geleistet haben.

Die Nachricht darüber, dass meine Wahl bestätigt ist, habe ich am 22. Januar dieses Jahres in Zagreb erhalten. An diesem Morgen betete

Von Bernd Krämer, Ausländerreferent im Bistum Mainz

Zusammenarbeit mit den deutsche

Im Dezernat Seelsorge des Bischöflichen Ordinariates, Mainz leite ich die Abteilung Zielgruppenseelsorge. Zu dieser Abteilung gehört auch die Ausländerseelsorge, die von mir als Ausländerreferent des Bistums Mainz vertreten wird. Mehr als 20 Jahre bin ich bereits mit dem Aufgabenfeld der Ausländerseelsorge vertraut, zu Beginn in Zusammenarbeit mit dem damaligen Ausländerreferenten des Bistums Herrn Prälat Hermann Mayer.

Viele Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache

Insgesamt haben wir im Bistum Mainz 25 Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache. Konkret heißt das: acht italienische Gemeinden, fünf kroatische Gemeinden, drei portugiesische Gemeinden, zwei polnische Gemeinden, fünf spanische Gemeinden, eine diözesan-übergreifende koreanische Gemeinde und ebenso eine diözesan-übergreifende rumänische Gemeinde.

Bis Anfang der 80er Jahre herrschte auch im kirchlichen Raum die weitgehende Meinung vor, dass die damals genannten „Ausländischen Missionen“ eine vorübergehende Erscheinung sind. Dies drückte sich auch durch die provisorische Unterbringung dieser Seelsorgestellen aus, meist angemietete Räume und schlechte Unterbringung. Nach und nach wurden allerdings eigen-

Die Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache sind ein fester Bestandteil unserer Ortskirche geworden; sie stellen eine große Bereicherung für unser Bistum dar und bringen ihre spezifischen Elemente kultureller und religiöser Identität, seien sie kroatisch, italienisch oder spanisch, ein.

ständige Zentren eingerichtet, da sich die Erkenntnis durchsetzte, dass der Aufenthalt der Migranten sich mehr und mehr verfestigt.

Das Bistum Mainz regelte die Struktur neu durch die Pastoralord-

nung über die Seelsorge der Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache im Bistum Mainz im Jahre 1983 und trug damit der Entwicklung der „Missionen“ — die etwas vorläufiges ausdrücken — zu stabilen Gemeinden Rechnung. Diese Ordnung regelt die Rechte und Pflichten der Pfarrer und integriert die Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache in die Bistumsstruktur in allen Be-

reichen. So ist u.a. der ausländische Pfarrer eingebunden in den Priesterrat und in die Konveniat, ebenso sind die Gemeinden im Dekanatsrat und in den Diözesan-gremien vertreten. Darüber hinaus besteht die Verpflichtung für alle Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache einen Gemeinderat zu wählen. Ausnahmen bedürfen der Zustimmung

durch den Bischof. Wegen der besonderen Situation der Migranten gibt es darüber hinaus einen Beirat von Katholiken anderer Muttersprache, der die speziellen Angelegenheiten unserer ausländischen Katholi-

Kardinal Lehmann, Bischof von Mainz, besucht gerne die Jugendlichen in den kroat. kath. Gemeinden in seinem Bistum

Foto: A. Polegubic

Pfarrgemeinden umsetzen

Foto: A. Polegubici

Bernd Krämer, Ausländerreferent im Bistum Mainz

Gerade die kroatischen Gemeinden überzeugen und rufen bei vielen deutschen Mitarbeitern und Mitarbeiterinnen Bewunderung hervor durch ihren guten Zusammenhalt und ihre Lebendigkeit im Glaubensvollzug.

ken regelt und bespricht. Dieses Gremium unterstützt die Diözesangemeinden und kann Empfehlungen an die Bistumsleitung und den Bischof aussprechen.

„Ohne Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache wären wir ärmer“

Inzwischen sind die Gemeinden von Katholiken anderer Muttersprache fester Bestandteil unserer Ortskirche geworden; sie stellen eine große Bereicherung für unser Bistum dar und bringen ihre spezifischen Elemente kul-

tureller und religiöser Identität, seien sie kroatisch, italienisch oder spanisch, ein. Sie verkörpern sozusagen die Katholizität und Universalität unserer Kirche; ohne sie wären wir in wesentlichen Bestandteilen ärmer.

Wie alle ausländischen Gemeinden sind auch die kroatischen Gemeinden dazu angehalten die Zusammenarbeit mit den deutschen Pfarrgemeinden auf verschiedensten Ebenen umzusetzen. Sie bringen sich ebenso in vielfältigen Formen ein bei den unterschiedlichsten Anlässen im Bistum, so z.B. beim Diözesan Katholikentag oder Dekanatstagen usw. Gerade die kroatischen Gemeinden überzeugen und rufen bei vielen deutschen Mitarbeitern und Mitarbeiterinnen Bewunderung hervor durch ihren guten Zusammenhalt und ihre Lebendigkeit im Glaubensvollzug.

Beispiele der Zusammenarbeit zwischen Gemeinden anderer Muttersprache und deutschen Pfarrgemeinden

Im Verlauf der letzten Jahre gibt es gute Modelle und Beispiele der Zusammenarbeit zwischen Gemeinden anderer Muttersprache und deutschen Pfarrgemeinden. Örtlich verschieden ist die Zusammenarbeit ausgeprägt und es gibt ein Mehr oder Weniger an gemeinsamen Schritten auf einander zu und gemeinsamen Aktivitäten. Konflikte und Rückschritte, die bei einem solchen Prozess auftreten, sollen

aber nicht verschwiegen werden. Es gibt gute Beispiele des mutigen Miteinanders, sei es die italienische Gemeinde in Offenbach, die mit der deutschen Pfarrgemeinde St. Marien eine engere Zusammenarbeit pflegt, wozu auch werktägliche gemeinsame Gottesdienste gehören oder die portugiesische Gemeinde in Offenbach, die mit der deutschen Gemeinde St. Paul alle 14 Tage einen portugiesisch- und deutschsprachigen Gottesdienst feiert oder die kroatische Gemeinde in Darmstadt, die eine räumliche und nachbarschaftliche sehr nahe Verbundenheit mit der deutschen Gemeinde St. Fidelis schon viele Jahre unterhält.

Neue Herausforderungen stehen an. Aufgrund der verringerten Personalressourcen müssen die „Kräfte“ der Mitarbeiter/innen gebündelt und neu strukturiert werden. Dabei spielt auch der Priestermangel, besonders aus Ländern wie Portugal, Spanien und Italien, eine Rolle. Es zeichnen sich neue Wege der Seelsorge für Muttersprachengemeinden ab. In unserem Bistum haben wir bereits zwei spanische Gemeinden, die jeweils von einem deutschen Pfarrer in Personalunion geleitet werden.

„Seelsorgezentren“ muttersprachlicher Gemeinden in Ballungsräumen bilden

Weitergehende Überlegungen stehen an evtl. „Seelsorgezentren“ muttersprachlicher Gemeinden in Ballungsräumen zu bilden. Ebenfalls wäre eine stärkere Vernetzung von muttersprachlichen Gemeinden mit einer benachbarten deutschen Gemeinde wünschenswert, die sozusagen die Verantwortung für eine Gemeinde oder auch Gruppe von Katholiken anderer Muttersprache mitträgt. Diese Struktur würde auch die personelle Einbindung von Priestern und pastoralen Mitarbeiter/innen anderer Muttersprache in ein Seelsorgeteam einer deutschen Pfarrgemeinde, eines Pfarrverbandes (Seelsorgeeinheit) oder ggf. Dekanates bedeuten. ■

Kroatische Impressionen

Kroatien ist als Urlaubsland wieder interessant geworden und ist sogar fast zum Geheimtipp avanciert. Gehören Sie aber zu denjenigen, die mit Kroatien zunächst andere Assoziationen verbinden? Wenn jemand dieses Land nicht kennen gelernt hat und keine Bezugspunkte dazu hatte, dann fällt demjenigen vielleicht zunächst nur „Gastarbeiter“ ein, ein allerdings veralteter Terminus, 4,75 oder es taucht sogar insgeheim ein Bild eines unsicheren von Krieg gebeutelten oder zerrütteten Landes auf. Das ist keineswegs der Fall. Wie auch immer jemand über Kroatien denken mag, es ist ein sicheres Land, das sich lohnt als Urlaubsziel entdeckt zu werden.

Dieses kleine Land bietet verschiedene klimatische und landschaftlich interessante Facetten und Reize. Neben dem alpinen Klima in den Bergregionen, dem Kontinentalklima im Binnenland, herrscht an der Küste das mediterran-milde Klima vor. Es bietet nicht nur den Sonnenanbetern mit den Kies-, Sand- und Felsstränden einen idealen Urlaub, sondern auch den sportlich aktiven Seglern, Tennisspielern und Anglern vortreffliche Plätze. Selbst die Bergsteigerbegeisterten und Wanderer kommen auf ihre Kosten. Das Küstenland Kroatiens erstreckt sich auf fast 1800 Kilometer mit über 1000 Inseln.

Ebenso vielfältig ist das Landschaftsbild: da erheben sich Berglandschaften hinter malerischer Meerkulisse und Hügelfelsen stehen in ihrer kargen Schönheit in Konkurrenz zu sattgrünen Wäldern... Die Naturvielfalt ist manchmal berauschend und lässt keine Langeweile aufkommen. Istrien mutet mit seinem tendenziell satten Grün, eingebettet in einer wilden Natur, eher einen lieblich-romantischen Charakter. Hier, in Rijeka, Pula, Rovinj oder Poreč, sind italienische, besonders venezianische, Einflüsse unübersehbar. Die Bevölkerung

ist auch entsprechend gemischt. Amphitheater und Arenen stehen unbeirrt da als Zeugen einer Vergangenheit, die doch bereits seit dem Mittelalter sehr prägend war.

Dalmatien, ab Zadar sozusagen beginnend, bis hin zu Dubrovnik „Perle der Adria“, hat eher einen mediterran-südlichen Flair. Das Landschaftsbild wirkt etwas karger und steiniger, was an Betracht der höheren Temperaturen völlig plausibel erscheint. In Dalmatien lebt man etwas „träger“, geruhsamer, das Leben plätschert gemächlich dahin... Das ganze Küstengebiet hat eindrucksvolle antike römi-

dem typisch-österreichischen Gelb und erinnern an die Habsburger Monarchie. Auch hier im Binnenland ist die Flora und Fauna beeindruckend und lädt ein die Naturparks (der bekannteste „die Plitvitzer-Seen“ beispielsweise) zu erkunden.

Viel Sonne, kristallklares (das sauberste!) Meer, kulturhistorische Reichtümer verschiedener Epochen, landschaftliche Vielfalt bieten interessante Urlaubsperspektiven.

Eine bewegte geschichtliche Vergangenheit spiegelt sich auch immer im Land wieder, so dass eine typische Charakterisierung nicht so einfach ist.

Das ist aber auch das Faszinierende und Interessante an Kroatien. Es ist voller Widersprüche, auch voller Extreme, wie im landschaftlichen, so auch im kulturellen Sinne. Es lässt sich nicht so leicht einordnen und in eine Schablone pressen. Aber das ist gut so. Trotz der verschiedenen Charakteristika hat die Bevölkerung zumindest eins gemeinsam, es ist irgendwie südländisch gastfreundlich und herzlich. Auch wenn manches nicht zum Besten steht, nimmt man es mit einer Leichtigkeit und Gelassenheit, die ansteckend wirken kann. Man geht einfach gemeinsam einen trinken, die Cafés sind immer gut besucht. Man lässt die Zeit sein, der gehetzte Blick auf die Uhr ist hier kaum anzutreffen, man genießt einfach, fast mit stois-

cher Ruhe... Zumindest im Urlaub sollte man sich dann doch davon „anstecken“ lassen. Das Land, zwar klein, hat doch viel Format, ist allerdings in mancher Hinsicht erst am Anfang eines neuen, zeitgemäßen Tourismus. Die Obrigkeit des Landes versäumt es heute noch eine gute, und rechtzeitige Werbekampagne und —strategie bezüglich der touristischen Angebote zu starten. Wie vieles in Kroatien steckt hinter der chaotischen Unordnung doch ein Konzept, dass aber erst reifen muss. Lassen Sie sich also überraschen!

Željka Čolić

Die Insel Mljet zwischen Korčula und Dubrovnik gelegen — eine Oase der Ruhe und Natur

sche Kulturgüter; Kirchen aus frühromantischer Zeit, enge steingepflasterte Gassen, die auch an Venedig oder eine andere italienische Stadt erinnern mögen... Der spätromische Kaiser Diokletian stammte selbst aus dieser Region, woran der Diokletian-Palast in Split ständig erinnert und Touristen anzieht.

Während die Küste italienisch, besonders venezianisch, geprägt ist, sind im Binnenland österreichisch-ungarische Einflüsse unverkennbar. In Zagreb, Varaždin, Karlovac, Osijek prangen barocke Prachtbauten in

KÖLN Hrvati 45. put svečano slavili Tijelovo

Zagrebački nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije mons. Josip Bozanić sudjelovao je na poziv kölnskoga nadbiskupa kardinala Joachima Meisnera na proslavi svetkovine Tijelova, 19. lipnja, u Kölnu. U tome višenacionalnom njemačkom gradu Hrvati katolici zajedno s tisućama njemačkih i drugih sugrađana proslavili

Voditelj misije o. Lucić predao je kardinalu Meisneru prigodni dar

su već 45. put svetkovinu Tijelova. Središnje slavlje održano je na trgu pokraj kölnske katedrale. Euharistijsko slavlje predvodio je kardinal Joachim Meisner, koji je u svojoj propovijedi istaknuo stvarnu Isusovu nazočnost pod prilikama kruha s nama i među nama, pozvavši nazočne vjernike da dostojnije i djelotvornije žive vjeru u kojoj Isus i danas želi biti s nama i zajedno s nama proći ulicama našega grada. Nakon njegove propovijedi, nazočnim vjernicima, među kojima je bio veliki broj Hrvata, obratio se i zagrebački nadbiskup, na njemačkom i hrvatskom jeziku: „Srdačno vas pozdravljam u ime svih biskupa. Nosim pozdrave iz Hrvatske, iz Zagreba, iz zagrebačke, Stepinčeve, katedrale. Radujem se danas zajedno s vama slaviti svetkovinu Tijelova u povezanosti i zajedništvu svih naroda, koje izrasta upravo iz Euharistije, koju ovako radosno i svečano slavimo.“ U tijelovskom ophodu, koji je slijedio, Presveti sakrament prvom je dionicom dugoga puta kroz središte grada nosio nadbiskup Bozanić. Vjernici iz brojnih naroda noseći zastave i druge simbole na kraju su procesije ispunili kölnsku katedralu i primili Božji blagoslov.

Za Hrvate i njihove goste priređen je kulturni program u nadbiskupskoj kući susreta „Maternushaus“ na kojem se okupilo nekoliko stotina uzvanika na čelu s kardinalom Meisnerom, nad-

biskupom Bozanićem i gradonačelnikom Kölna Josefom Müllerom. Kardinal Meisner je tom prilikom još jednom istaknuo važnost Hrvatske katoličke zajednice za Köln. Program su uspješno priredili članovi i suradnici HKM Köln, koju vodi o. Josip Lucić, franjevac provincije Presvetoga Otkupitelja iz Splita, a u tome mu svesrdno pomažu i školske sestre franjevske mostarske provincije.

Kardinal Meisner je u nastavku kazao: „Kardinal blaženi Alojzije Stepinac bio mi je u mladosti, koju sam morao proživljavati u ondašnjoj komunističkoj DR Njemačkoj, blistavi uzor u nasljedovanju raspetog Isusa Krista. Njegovu proglašenju blaženim bio sam nazočan u Mariji Bistrici.“ Posebno je počastio uspomenu na pojedinoga kardinala Kuharića i progovorio o osobnom „duhovnom srodstvu“ s Hrvatima te je istaknuo njihov velik doprinos Crkvi u Njemačkoj gdje žive i rade i gdje su, kako je kazao, jedna vrsta „vitaminskog dodatka“ domaćoj Crkvi. Kao zahvalu za Slugu Božjega i Majci Božjoj Bistričkoj predao je mons. Bozaniću biskupski križ. Zagrebački nadbiskup srdačno se zahvalio kardinalu Meisneru te istaknuo da će ponijeti taj dragi dar u Mariju Bistricu na svetkovinu Velike Gospe i još jednom zahvaliti se pred svim vjernicima koji će se toga dana naći kao hodočasnici u svetištu Majke Božje Bistričke.

Zatim je u koncertnoj dvorani započeo svečani program. Nastupio je misijski zbor pjesmom „Bože čuvaj Hrvatsku“, a nakon toga sve nazočne goste pozdravio voditelj misije fra Josip Lucić. Nakon nastupa mi-

Uz kardinala Meisnera u slavlju je sudjelovao i nadbiskup Bozanić

sijskog zbora pod vodstvom s. Vinke Bešlić, okupljenima se obratio nadbiskup Bozanić te je govorio o daru trećega pohoda svetog oca Ivana Pavla II. Hrvatskoj, koji nas je učvrstio u vjeri i mnogima približio. Iznio je naglaske Papinih poruka s pojedinih susreta u Hrvatskoj: nezamjenjivu ulogu žene i važnost redovnica u Dubrovniku; angažiranost vjernika u Crkvi i u društvu te važnost poljoprivrede u Osijeku; dostojanstvo obitelji u Rijeci te marijansku pobožnost u Zadru. „Papa je došao učvrstiti nas u vjeri i kazati nam da je naše mjesto u velikoj zajednici europskih naroda“, kazao je nadbiskup Bozanić istaknuvši pritom kako je Petrova služba bila uvijek na pomoć hrvatskom narodu i Crkvi u Hrvatskoj. Na kraju je istaknuo kako se već unaprijed radujemo Papinu pohodu Banjoj Luci te zahvaljujemo za nove blaženike i našega naroda.

Nazočnima se obratio i gradonačelnik Kölna Josef Müller kazavši pritom kako u tom gradu u suživotu žive građani iz 183 nacije. Nekoliko je riječi kazao i dr. Slavko Leban iz Hrvatskoga svjetskog kongresa. Bogati program je završio omiljenom Gospinom pjesmom kardinala Meisnera „Zdravo Djevo“.

T.M.

Na misi i u procesiji su sudjelovali brojni Hrvati

ZWIEFALTEN

Dvadeset i treće hrvatsko hodočašće

U sklopu hodočašća proslavljena je 175. obljetnica biskupije Rottenburg-Stuttgart i te 35. obljetnica Hrvatske katoličke misije Göppingen.

Više tisuća Hrvata s područja biskupije Rottenburg-Stuttgart hodočastilo je na svetkovinu Presvetoga Trojstva, 15. lipnja, dvadeset treći put u marijansko svetište Zwiefalten. U sklopu hodočašća ujedno je proslavljena 175. obljetnica biskupije Rottenburg-Stuttgart pod geslom „Bogu i ljudima blizu“ te 35. obljetnica Hrvatske katoličke misije Göppingen.

Misno slavlje predvodio je rotenburško-stuttgartski biskup mons. dr. Gebhard Fürst, u koncelecijaciji s delegatom za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj fra Josipom Bebićem, referentom za pastoral vjernika drugih materinskih jezika u toj biskupiji prelatom Jürgenom Adamom, dekanom dekanata Zwiefalten župnikom Paulom Zellerom, voditeljem HKM Reutlingena vlč. Ivicom Komadinom te s više biskupijskih i redovničkih svećenika.

Biskup dr. Fürst je obaćujući se Hrvatima u propovijedi između ostalog istaknuo: „Mnogi su od vas već početkom 60-ih godine došli iz svoje domovine ovdje u Njemačku željni kruha i slobode. Godinama je pristi-

zalo sve više radnika. Ustanovljene su i prve misije. Danas je u našoj biskupiji 17 misija za 60.000 Hrvata katolika. Kada analizirate prošlost i gledate natrag, na nerijetko teške početke ovdje kod nas i vrijeme u kojem ste se osjećali strani, iskusili odbačenost, vjerujem kako promišljate i na trenutke u kojima ste ovdje počeli sklapati prva poznanstva i prijateljstva, sve dok se niste polako privikli, pa i iskusili radost svoje druge domovine. Hvala Vam što ste izdržali u situacijama koje su vas kao strance dodatno opterećivale. Hvala vam što ste ostali vjerni vjeri svojih otaca i što u velikom broju sudjelujete u životu svojih misija i vjerskih zajednica.“

Nakon euharistijskog slavlja priređen je kulturno-zabavni program.

Hrvatska katolička misija Göppingen

spada u najstarije hrvatske misije u Biskupiji Rottenburg-Stuttgart. Osnovana je 23.12.1962. godine. Njezin prvi misionar bio je vlč. Anton Odak, koji je u to vrijeme pastorizirao hrvatske katolike u gotovo cijeloj toj Biskupiji. Od tog datuma vlč. Odak vodio je matične knjige za tu misiju. Ipak na stan u Göppingen došao je tek u siječnju 1968. godine, i prema tom datumu slavile su se sadašnje obljetnice misije, te i ovogodišnja 35. obljetnica. ■

Snimio: J. Bebić

Misno slavlje predvodio je rotenburško-stuttgartski biskup mons. dr. Gebhard Fürst

ALTÖTTING

Trideseto hodočašće

Na svetkovinu sv. Petra i Pavla, u nedjelju 29. lipnja, Hrvati iz Bavorske hodočastili su 30. put u više od 500 godina staro marijansko svetište Altötting. Hodočašće je započelo sakramentom pomirenja. Euharistijsko slavlje u bazilici sv. Ane predvodio je kotorski biskup mons. Ilija Janjić u zajedništvu s osam svećenika — voditelja misija ili hodočasničkih skupina.

Na početku misnog slavlja biskupa i sve nazočne pozdravio je predstavnik hrvatskih pastoralnih djelatnika u Bavorskoj voditelj HKM Nürnberg don Mihael Rodić. Posebno se osvrnuo na početak hrvatskog hodočašćenja u Altötting. Bilo je to 23. lipnja 1974.

Na ovogodišnjem 30. hodočašću okupilo se oko 3.500 vjernika. Evanđelje je navijestio đakon iz HKM München Mate Kutleša. Biskup je u propovijedi potaknuo vjernike neka budu živa Crkva sazidana na temelju apostolâ, uvijek računajući na moćni zagovor i zaštitu Marije Majke Crkve. Na izlazu iz bazilike bilo je već tradicionalno zavjetno skupljanje dragovoljnih priloga za potrebne u domovini. Ovoga puta prilozi su išli za projekt „Biblija u svaku kuću“, u Kotorškoj biskupiji. Poslije podne u istoj bazilici bila je pjevana Večernja u Marijinu čast, koja je završila blagoslovom s Presvetim sakramentom i blagoslovomobožnih predmeta.

Pjevanje za vrijeme mise i kod večernje predvodio je misijski zbor i tamburaška skupina iz HKM Rosenheim pod vodstvom pastoralnog suradnika Mirka Kapetanovića. Organizator hodočašća bio je već osmi put vlč. Josip Antonac, župnik u HKM Regensburg.

J. A.

LURD

Hrvati iz Zapadne Europe u Lurdu

Više od 2.000 Hrvata iz hrvatskih katoličkih misija iz Zapadne Europe hodočastilo je od 28. svibnja do 1. lipnja Majci Božjoj u Lurd i Neveres. Na hodočašću su bili Hrvati katolici iz St. Gallena, Pariza, Offenbacha, Darmstadta, Pforzheima, Kelkheima, Wiesbadena, Sindelfingena, Mainza, Ruesselsheima, Essena, Münchena, Stuttgarta, Bad Canstadta, Nürnberga, Esslingena, Ludwigsburga i Frankfurta.

Noseći hrvatske stjegove, sudjelovali su i na noćnim procesijama na kojima je više od 20.000 vjernika s upaljenim svijećama molilo krunicu. U procesijama se molilo i pjevalo i na hrvatskom jeziku. Hrvatima se pružila mogućnost slaviti misu u bazilici sv. Krunice i u spilji ukazanja, a imali su mogućnost i za sakrament pomirenja u bazilici Papa Pija X.

Na povratku u Njemačku vjernici iz misija iz Frankfurta, Darmstadta i Kelkheima hodočastili su u Neveres u kojem je pokopana sv. Bernardica.

Mario Šušak

HAGEN

Četrdeseta obljetnica svećeništva vlč. Vrdoljaka

Voditelj Hrvatske katoličke misije Hagen vlč. Stjepan Vrdoljak, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, proslavio je u nedjelju 22. lipnja 40. obljetnicu svećeništva. Svečano misno slavlje u tom povodu u crkvi sv. Mihaela u Hagenu predvodio je vlč. Vrdoljak u zajedništvu s delegatom za hrvatsko dušobrižništvo u Njemačkoj fra Josipom Bebićem, dekanom grada Hagen Reinhardom Edelerom, a u koncelecijaciji i na misi bila su još četvorica njemačkih i hrvatskih svećenika. Sve je na početku pozdravio slavljenik vlč. Vrdoljak. O. Bebić je istaknuo kako jubileji kao slavlja radosti i zahvalnosti mogu biti samo ako stoje u pove-

zanosti s prisjećanjem na ono što se u obljetnici slavi. „Jubileje čini važnima to što oni otjelovljuju u životu.“

Na kraju misnog slavlja koje je uvećao misijski zbor pod vodstvom Marija Friebena i članovi ansambla „Da capo de hademare“ pod vodstvom Karin Lagodka — Treue nekoliko je riječi uputio i dekan Edeler. Slavlje je nastavljeno zajedničkim objedom u župnoj dvorani evangeličke župe sv. Pavla. Među brojnim koji su vlč. Vrdoljaku uputili čestitku, bio je i delegat o. Bebić, koji mu je darovao umjetničku sliku. Umjetničku sliku darovala mu je i samostalna umjetnica Ankica Karačić. Potom je izveden bogati duhovno-kulturni program.

Snimio: A. Polegubić

Vlč. Vrdoljak rođen je u mjestu Grabovcu kod Imotskog, u kojem je ujedno i zaređen za svećenika. Osam je godina djelovao u mjestu Vidonje kod Metkovića, te je dvije godine bio ekonom u sjemeništu i bogosloviji u Splitu odakle je posluživao Kaštel Sućurac i Mrvince. Nakon toga postao je voditelj HKM Hagen gdje djeluje do danas. **A.P.**

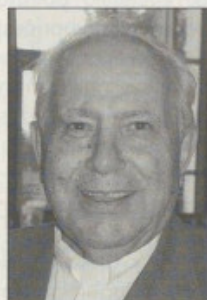
DORTMUND

Vlč. Čulić 25 godina u misiji

Voditelj Hrvatske katoličke misije Dortmund vlč. Zdravko Čulić, svećenik Splitsko-makarske nadbiskupije, proslavio je u nedjelju 29. lipnja 25. obljetnicu pastoralnog djelovanja u toj hrvatskoj zajednici. Svečano euharistijsko slavlje u tom je povodu u crkvi sv. Alberta Velikog u Dortmundu predvodio slavljenik vlč. Čulić, u zajedništvu s predstavnikom regije hrvatskih katoličkih zajednica s područja Sjeverne Rajne i Vestfalije voditeljem HKM Essen vlč. Stjepanom

Penićem, koji je održao nadahnutu propovijed. Tijekom mise pridružio se i delegat za hrvatsku pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić koji je na kraju mise čestitajući slavljeniku između ostalog kazao: „Ove se godine navršava 25. obljetnica Tvoga zauzetog pastoralnog djelovanja u Hrvatskoj katoličkoj misiji Dortmund. Ovoj zajednici, u kojoj si ostavio neizbrisiv trag, podario si ponajbolje godine svoga svećeničkog života.“ O. Bebić mu je ujedno izrekao zahvalnost za

sve što je učinio. Vlč. Čulić je zahvalio svima koji su pridonijeli da se ostvari slavlje, poglavito pastoralnoj suradnici Kati Djaković. Slavlje je nakon mise nastavljeno zajedničkim objedom i bogatim kulturnim programom u župnoj dvorani njemačke župe sv. Alberta Velikog. **Č.F.**

AUGSBURG

Bogate svibanjske misijske aktivnosti

Marijin mjesec svibanj u Hrvatskoj katoličkoj misiji Augsburg bio je u znaku brojnih aktivnosti. Taj mjesec je bio povezan s velikim obvezama ali i još većom radošću za sve pastoralne djelatnike u toj hrvatskoj zajednici: s. Ines Marić, s. Valeriju Rupčić, s. Maksimilijanu Palac, fra Roberta Crnogorca i fra Ivana Prusinu. U misiji je održan 1. svibnja 9. tradicionalni susret ministrantica i ministranata iz Freisinga, Ingolstadta, Kemptena, Münchena, Nürnberga, Bamberga, Rosenheima, Traureuta i Augsburga. Susret je započeo misnim slavljem koje je predvodio fra Tihomir Grgat. O. Ivo Nedić iz Ingolstadta napisao je pitanja i odgovore za „Minis-kviz“ znanja iz Biblije.

Prvo mjesto pripalo je natjecateljskog skupini iz Ingolstadta, drugo skupini iz Münchena, a treće skupini iz Augsburga. Upriličeno je i natjecanje u raznim sportskim aktivnostima. Na kraju susreta voditelj misije fra Ivan Prusina podijelio je najuspješnijima odličja.

Tijekom mjeseca svibnja svake večeri je u misiji upriličena svibanjska pobožnost, a subotu 10. svibnja proslavljen je Majčin dan. Bila je to prigoda zahvaliti majkama za njihovu ljubav i dobrotu, ali i ukazati na krizu majčinstva u našem narodu. Bogati program priređen je u dvorani sv. Elizabete u Lechhaisenu u organizaciji članova Misijskog vijeća i pastoralnih djelatnika. Prva sv. Pričest proslavljena je 18. svibnja u crkvi St. Moritz.

Najviše truda oko pripreme uložila je s. Ines Marić. Svečano je proslavljena i svetkvinu Isusova uzašašća na nebo 29. svibnja. Bio je to ujedno i početak duhovne obnove, koju je predvodio dr. fra Ivan Dugandžić. Prvog dana obnove na svetkovinu Uzašašća vjernici su hodočastili u marijansko svetište Maria Vesperbild. Ove je godine više od 60 pretežito mladih predvođenih fra Robertom i s. Venerom pješaćilo do svetišta. U misnom slavlju sudjelovalo je oko 500 vjernika. Fra Ivan je u propovijedi posebno istaknuo Isusovu misao: Isusova proslava — naše poslanje. Nakon mise upriličen je blagoslov vjernika i vozila. Obnova je završila u nedjelju 1. lipnja euharistijskim slavljem u crkvi St. Moritz. **I.P.**

FRANKFURT Prvopričesnički dar djeci u Kninu

U subotu 21. lipnja u katedrali sv. Bartolomeja u Frankfurtu na Majni slavljen je euharistijsko slavlje sa sakramentom prve Pričesti.

vala i svirala, a pjesme je pratio dječji orkestar. Svečana atmosfera mise dostignula je svoj vrhunac u podjeli prve Pričesti. Katedralom je odjeknula i

Sakramentat je primilo 69-ero djece iz HKM Frankfurt koje je kroz vjeronaučnu pouku pripremala pastoralna suradnica s. Damira Gelo. Euharistijsko slavlje predvodio je voditelj mise fra Petar Vučemilo. Na početku je o. Vučemilo pozdravio sve prisutne, posebno prvopričesnike. Zatim je jedan prvopričesnik pozdravio roditelje i sve sudionike misnog slavlja koji su došli podijeliti radost s malenima. Na oltaru su djeca Isusu u čast čitala, pje-

„Oda radosti“, koju su prvopričesnici izveli uz glazbene instrumente. Na kraju mise predstavnica prvopričesnika zahvalila se roditeljima i svima koji su pomogli u pripremama svečanosti. Najdirljiviji je pak bio čin prinosa darova, kada su djeca na oltar predala svoj dar. Oni su, naime, tijekom vjeronauka sa svojom vjeroučiteljicom dogovorili da u svojoj sreći neće zaboraviti djecu koja su u potrebama, pa su skupili za djecu u Kninu 600 €.

SINDELFINGEN Proslavljen Dan misije

Hrvatska katolička misija Sindelfingen proslavila je Dan misije u nedjelju 6. srpnja. Svečano misno slavlje u tom je povodu u crkvi Presvetog Trojstva u Sindelfingenu predvodio fra Ante Marković iz Hrvatske katoličke misije Frankfurt. Slavlje je uvećao mješoviti zbor

HKM Frankfurt „Mato Lešćan“. Nakon mise slavlje je nastavljeno u dvorištu misije. Nastupili su folklorasi, tamburaši, zborovi te gosti iz domovine glazbena skupina „Dalmatino“ te klapa „Ferali“ iz HKM Frankfurt. Organizirana je i tombola, a čisti prigod od proslave bio je namijenjen Caritasu.

FREISING Hodočašće Majci Božjoj Fatimskoj

Skupina vjernika iz gotovo svih dijelova Hrvatske katoličke misije Freising, predvođena voditeljem misije fra Josipom Božićem, hodočastila je od 18. do 23. lipnja u povodu 25. obljetnice postojanja misije Majci

Božjoj Fatimskoj u Portugal. Svakodnevno su sudjelovali na misama, pobožnosti Križnoga puta, osobnim pobožnostima te su hodili tragovima vi-dioca Franje i Jacinte. Također su posjetili Lisabon, rodno mjesto sv. Ante.

RÜSSELSHEIM Osmereo prvopričesnika

Na svetkovinu apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla, 29. lipnja, u crkvi Presvetoga Trojstva u Rüsselsheimu, slavljen je euharistijsko slavlje sa sakramentom prve Pričesti. Sakrament je primilo osmereo prvopričesnika iz HKM Rüsselsheim, a svečano liturgijsko slavlje pripremila je s. Estera Marijić, dok je mješovitim zborom ravnao Edvin Bu-

kulin. Euharistijsko slavlje predvodio je voditelj misije fra Berislav Nikić. Za vrijeme prikaznih darova prvopričesnici su donijeli na oltar bijeli ljljan, znak dječje nevinosti, Bibliju, klasje, kruh i vino, a roditelji prvopričesnika molili su molitve vjernika. Majka prvopričesnika Marija Andrejević zahvalila je Bogu na daru ovogodišnjih prvopričesnika.

B.N.

U spomen

Ante Kosina svećenik

Nakon kraće bolesti, u 82. godini života, u ponedjeljak 23. lipnja u Ludwigshafenu u Njemačkoj, preminuo je vlč. Ante Kosina, dugogodišnji dušobrižnik za Hrvate. Rođen je 11. veljače 1921. u Senju. Kao dječak odlučio se za svećenički poziv u tada Riječko-senjskoj nadbiskupiji gdje je bio u sjemeništu i bogosloviji. Godine 1945. kao mladi bogoslov pred komunistima bježi u Rim gdje je završio teološki studij. Za svećenika je zaređen 1. prosinca 1948. Nekoliko je godina ostao u Italiji, a 1959. godine je u Kaiserslauternu u Njemačkoj preuzeo duhovnu skrb za Hrvate emigrante kao što je bio i sam. Godine 1970. nastanjuje se u Ludwigshafenu odakle pastoralno djeluje za Hrvate na tom širokom području na kojem još nije bilo „gastarbajtera“, već samo protjerani Hrvati, žrtave komunizma. Dolaskom prvih hrvatskih „gastarbajtera“ na to područje namjestio je svećenike vlč. Ivana Plješ u Karlsruhe, pok. vlč. dr. Antu Lutera u Mannheim i vlč. Milivoja Galica kao pomoćnika u Spayer. Cijelo je vrijeme ostao sa svojim narodom emigrant, kako bi im mogao otvoreno i jasno navijestiti Božje istine vjere, nade i ljubavi, ali i ljubav prema svojoj domovini Hrvatskoj. U svom se radu suočavao s brojnim neprijateljima, provokatorima, „udbašima“, ali je neustrašivo svjedočio bogoljublje i domoljublje. Od 1986. odlazi u mirovinu. No, i dalje pomaže susjednim hrvatskim dušobrižnicima, ali i njemačkim župnicima. S posebnom je radošću doživio proglašenje Republike Hrvatske.

Pokopan je u Senju 25. lipnja.

Dragan Čuturić

Hrvatsko iseljeništvo i vojna služba u Hrvatskoj

Problem nastaje kod onih mladića koji u inozemstvu žive od svojeg rođenja i tamo žele ostati i ubuduće, kod onih koji često niti govore niti razumiju hrvatski jezik.

Želio bih potaknuti na razmišljanje i širu raspravu o jednoj temi koja je već niz godina prisutna u obiteljima hrvatskih državljana u SR Njemačkoj, služenja vojske u Hrvatskoj. Iako u Europi postoji tendencija ukidanja vojne obveze, većina zemalja još uvijek to ne provodi. Zdravi mladići su obvezatni ispuniti svoje obveze bilo u redovima oružanih snaga, ili pak u civilnom sektoru koji je zakonski uređen. Isto vrijedi i za Hrvatsku. Hrvatska je mlada država, nastala u ratu, u čijoj je obrani Hrvatska vojska odigrala važnu ulogu. Nakon prestanka rata, Hrvatska je kao suverena i demokratska država Zakonom o obrani od 6. 4. 2002. i Zakonom o civilnoj službi od 7. 2. 2003. regulirala prava i obveze vojnih obaveznika. Kako bi pred zakonom jedne zemlje svi njeni građani trebali imati iste obveze i ista prava, tako se i ti zakoni odnose na sve hrvatske državljane, bilo da žive u Republici Hrvatskoj ili borave u inozemstvu. Baš tu i nastaju pravi problemi.

Problem nisu oni mladići koji su u inozemstvu privremeno, kao studenti ili sezonski radnici. Problem nastaje kod onih mladića koji u inozemstvu žive od svojeg rođenja i tamo žele ostati i ubuduće, kod onih koji često niti govore niti razumiju hrvatski jezik. Vojni obveznici koji borave u inozemstvu od svojega rođenja ili su u inozemstvo otišli prije nastanka novačke obveze dužni su, u kalendar-skoj godini u kojoj navršavaju 18 godina, prijaviti se u nadležnom diplomatskom predstavništvu Republike Hrvatske zbog uvođenja u vojnu evidenciju. Praksa je do unatrag godinu dana u Njemačkoj bila takova da su se jedni držali propisa Zakona, drugi su se prijavljivali tek onog trenutka kad su postavljali zahtjev za hrvatsku putovnicu, a treći se uopće nisu prijavljivali jer su bili u posjedu njemačke putovnice pa im nije bilo potrebno produživati odnosno tražiti novu hrvatsku putovnicu.

Uvedeni u vojnu evidenciju, postajali su vojni obveznici. Ako su imali valjane razloge, mogli su produljiti

novačku obezu kod diplomatskih predstavništava Republike Hrvatske sve do navršene 27. godine života. Iza toga su također mogli podnijeti molbu za produljenje novačke obveze. Te su se molbe upućivale Ministarstvu obrane Republike Hrvatske. Ako bi bili navedeni opravdani razlozi, u pravilu su i ti mladići dobivali produljenje novačke obveze. Neki su tako došli do 30. godine i zatim su privedeni u pričuvni sastav Hrvatske vojske.

Financijske obveze prema obitelji i djeci

Koliko mi je poznato, većina mladića koji su se školovali, imali financijske obaveze prema obitelji i djeci,

Odlaskom na odsluženje vojnog roka, makar on trajao samo šest mjeseci, tim mladićima se može dogoditi gubitak radnog mjesta jer poslodavac ne želi čekati 6 mjeseci. Oženjeni, koji imaju i djecu, moraju ostaviti ženu i djecu bez ikakvih primanja. Zaduženi ne mogu vraćati dug bankama pa dolazi do komplikacija i povećavanja kamata.

morali vraćati dugove i sl. redovito su dobivali odgodu i na kraju su privedeni u pričuvni sastav. Promjenom Zakona o obrani ukinut je institut prethodne suglasnosti za odobreni boravak u inozemstvu, s rokom važenja duljim od kraja kalendarske godine u kojoj vojni obveznik navršava 27 godina života. Novaci prema tome mogu boraviti u inozemstvu do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 26 godina. Istekom toga roka svaki se novak mora javiti nadležnom uredu za obranu u roku od 60 dana.

Novacima koji se nakon isteka kalendarske godine u kojoj su navršili 27 godina po prvi put prijavljuju u vojnu evidenciju, produljuje se novačka obveza do kraja kalendarske godine u kojoj navršavaju 30 godina. Po provedenom postupku upisa u

vojnu evidenciju i donošenja rješenja o produljenju novačke obveze, novak se mora javiti Uredu za obranu koji ga vodi u svojoj evidenciji. Ta je odluka među mladima i njihovim roditeljima izazvala negodovanje. Postavljaju se pitanja, zašto tako? Zar se nije moglo naći neko bolje rješenje? Ako se već nije išlo na ukidanje vojne obveze, onda se barem moglo od te obveze osloboditi mladiće koji su rođeni i žive u inozemstvu uz eventualnu novčanu nadoknadu. Problemi nastaju zbog toga što su mnogi mladi u toj životnoj dobi oženjeni i zaposleni, neki imaju obavezu brinuti se za svoje roditelje, drugi opet imaju zaduženja kod banaka. Odlaskom na odsluženje vojnog roka, makar on

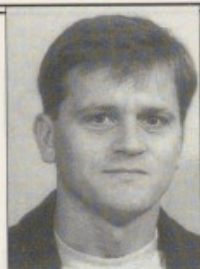
trajao samo šest mjeseci, tim mladićima se može dogoditi gubitak radnog mjesta, jer poslodavac ne želi čekati 6 mjeseci. Zakonski ne postoje nikakve odredbe da on to mora učiniti kao što je obavezan ako se radi o njemačkom državljaninu, kojemu mora čuvati radno mjesto. Oženjeni, koji imaju i dje-

cu, moraju ostaviti ženu i djecu bez ikakvih primanja. Zaduženi ne mogu vraćati dug bankama pa dolazi do komplikacija i povećavanja kamata.

Izlaz u traženju njemačkog državljanstva?

Mnogi mladići koji se nađu u takvoj situaciji, želeći riješiti svoj problem, podnose zahtjev za njemačko državljanstvo. U pravilu vrlo brzo dobivaju garanciju za primitak u njemačko državljanstvo, ali se od njih traži da zatraže otpust iz hrvatskog državljanstva. U Njemačkoj je zakonski regulirano da se redovito može imati samo jedno državljanstvo.

Nastavak na str. 25

Piše: Marijan
Markotić

Vulgarnost

Tko psuje, namjerno zloupotrebljava ime Božje (koje se časti i zaziva) izdižući se iznad samoga Boga, krojeći svoju pravdu i red.

Pristojan, uljudan i uglađen način govora bez sumnje predstavlja veliku ljudsku odliku. Istodobno, neumjesna pitanja i uvredljive riječi u određenim situacijama mogu više boljeti od golih udaraca. Kada nas netko osobito naljuti ili izazove, ponajprije si dademo oduška pomoću dugih „rafala“, obezvrijeđujući, optužujući drugoga, uzvraćajući mu „milo za drago“. Za iznimno temperamentne osobe psovanje znači „ispusni ventil“, tj. golemo olakšanje. Drugi se pak upuštaju u beskonačne svađe. A da bi od svađe bilo barem neke koristi, potrebna je određena doza kulture svađanja.

Psovka omalovažava drugoga

Prilikom psovanja psovači se uglavnom služe riječima i izrazima koji se odnose na čovjekove intimne sfere, seksualno područje, živa i mrtva pokoljenja, obeščašćuju svete likove i predmete („skidaju svece“ s neba). Prvotni cilj psovke je da se drugoga omalovaži, povrijedi tamo gdje je najosjetljiviji, ponizi, ismije, izazove. Pomoću nedoličnog govora sugovornika se želi prinuditi da se spusti na istu razinu primitivizma, grubosti i bezobzirnosti. Nasjedanje na tu provokaciju znači neku vrstu zelenoga svijetla vulgarnoj osobi da nastavi. Vulgarno izražavanje, ponašanje, gestikulacija najbolje funk-

cioniraju u primitivnim sredinama u kojima redovito nailaze na odobravanje i potporu. Tko se ponosi takvim „jakim“ osobinama, zavrijeđuje naše žaljenje, ali nipošto i odobravanje.

Psovanje graniči s prokletstvom

Psovanje u neku ruku graniči s prokletstvom kojemu se pridaje nadnaravna moć: da se drugomu naštetiti odn. na njega svrati nemilost, dvostruko zlo i zazove lice pravde jer je

Prvotni cilj psovke je da se drugoga omalovaži, povrijedi tamo gdje je najosjetljiviji, ponizi, ismije, izazove. Pomoću nedoličnog govora sugovornika se želi prinuditi da se spusti na istu razinu primitivizma, grubosti i bezobzirnosti. Nasjedanje na tu provokaciju znači neku vrstu zelenoga svijetla vulgarnoj osobi da nastavi. Vulgarno izražavanje, ponašanje, gestikulacija najbolje funkcioniraju u primitivnim sredinama u kojima redovito nailaze na odobravanje i potporu.

povrijedio naš ponos, ugled, obraz i sl. Nadalje, tko psuje, namjerno zloupotrebljava ime Božje (koje se časti i zaziva) izdižući se iznad samoga Boga, krojeći svoju pravdu i red.

Na taj se način djelomično objašnjava magična moć i učinak vulgarnih riječi. Kada, dakle, psujemo, ne činimo to samo onako. Najdrastičniji oblik psovke/kletve je onaj na smrtnoj postelji. Naime, onaj komu je kletva upućena, nema više načina da stvar ispravi ili da se ispriča, već se cijeloga života mora boriti, nositi s osjećajem krivnje.

Traženje ranjivih mjesta

Pomoću psovki odn. pogrda želimo se narugati našim agresorima, protivnicima, izazivačima. Dapače, ide se tako daleko da se podmuklo traže slaba, ranjiva, intimna mjesta,

koja se izvrgavaju općem ruglu, sramoti i podsmijehu. Naravno, to za dotičnu osobu znači ogromnu uvredu, što u njoj izaziva strašnu agresivnost i potrebu za osvetom. Nekoga se može dovesti u krajnje neugodnu situaciju i na taj način da se oda povjerljiva tajna ili se jednostavno prijeđu sve granice uzajamnoga poštovanja i dostojanstva (primjerice kada se posvađaju bivši dobri prijatelji ili kada se „zarate“ muž i žena nakon rastave braka). Nadalje, u širem društvu jeftino se podsmijevati na tuđi račun. Budući da dotična osoba od stida „propada u zemlju“, branit će se svim raspoloživim sredstvima, da očuva svoj ugled i integritet.

Uzdizanje sebe — ponižavanje drugih

Konačno, bilo da se radi o psovanju, svađanju ili svakodnevnome vulgarnome ophođenju, treba istaknuti jedno: pojedini ljudi imaju bolesnu potrebu za idealiziranjem i uzdizanjem samih sebe, kako bi ponizili i omalovažili druge. Pritom im psovka, pogrдна riječ, neumjesna šala, „truli“ vic služi kao otrovna strelica uperena protiv postojećih i nepostojećih neprijatelja, što je u najmanju ruku odraz nekulture, primitivizma, manjka samokontrole i odsutnosti zdrave ljudske pameti i odgoja.

Bolje neprilagođen nego nekulturan

Sva naša osjetila izložena su, doslovce bombardirana vulgarnošću. Vizualnom, slušnom, taktilnom. Gledamo masu stvari koje nam vrijeđaju oko, po sustavu — čim vulgarnije, tim zanimljivije, zabavnije, „in“. Lica djevojčica premazana slojevima sasvim neukusne šminke, tijela odjevena tako da više otkrivaju nego skrivaju, ponašanja ljudi među ljudima koja nerijetko izazivaju odbojnost. A tek slušanje? Nisu samo psovke u pitanju, već grube kritike subraće vrlo „probranim“ rječnikom. Što sve dodirujemo? I kako? Nekoga pred drugima tamo, gdje je to najmanje izraz poštovanja, uvažavanja druge osobe. Što, na primjer, mene muž, ili tebe djevojka ili supruga ima pred nepozvanima dirati. I to je vulgarnost, svakako.

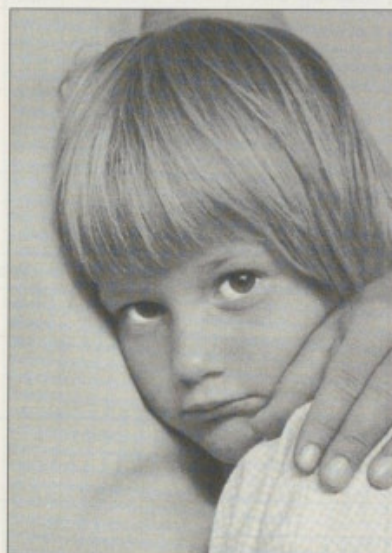
Promišljam uzroke, korijene vulgarnosti. Kakva se potreba krije u pozadini takvih izričaja? Krivo shvaćena sloboda, u svakom slučaju. Svi nam tupe kakvi bismo trebali biti, e pa hajdemo pokazati da se nismo do kraja „uniformirali“ i onda... rezultat je upravo užasan.

Pobrkani lončići, rekli bismo to bolje. Nadalje, poseban način ispražnjavanja naših napetosti. I opet je iza psovke, ružne riječi, ogovora, u nama osjećaj težine, mučnine, poraza. Porazili smo sebe takvim ponašanjem, posjekli mladicu osjećaja vlastitoga dostojanstva. Pod krinkom spontanosti dodirima vrijeđamo vlastitu privatnost, ono što pripada samo nama i onima koje volimo. I napokon, vulgarnost je rezultat neobzirnosti prema drugima, prema onome što sv. Pavao zove „slabom savješću braće“ čiju ranjivost ne možemo znati, ali smo za nju odgovorni. I za nju ćemo dati račun. Nevulgarni danas nisu prilagođeni, vjerojatno. Bolje neprilagođen nego nekulturan. **Zrinka Kovačić**

Andeo nježnosti

Nježnost je umjetnost ophođenja s čovjekom, prirodom i sa stvarima. Iako je sam pojam nježnosti moderan, fenomen nježnosti susrećemo u svim vremenima. Biblija je također puna nježnih susreta.

Ljudi koji se vole često jedan drugome kažu: ti si za mene andeo nježnosti. Time izražavaju zahvalnost prema nekome tko je nježan prema njima i ne postupa prema njima kao prema predmetu, već kao dragocjenom blagu kojemu se s oprezom približava. Nježnost nije samo način ophođenja dvoje zaljubljenih osoba jedne prema drugoj, nego je postala modernom krepošću. Usred svijeta u kojemu prevladava nasilje, mladi ljudi čeznu za drukčijim modelom odnosa, za atmosferom nježnosti. Tako nastaje vlastita kultura nježnosti, vlastiti životni cilj nježnosti. Nježnost je umjetnost ophođenja s čovjekom, prirodom i sa stvarima. Iako je sam pojam nježnost moderan, fenomen nježnosti susrećemo u svim vremenima. Biblija je također puna nježnih susreta. Tako poslanica Titu kaže kako se u Isusu Kristu očitovala nježnost Božja (Tit 3, 4) (charis, milost, nježnost). Pjesnik Heinrich Böll je prije svoje smrti zahtijevao vlastitu nježnost. U Novom zavjetu pronašao je teologiju nježnosti „koja uvijek liječi“. Andeo nježnosti želi te uvesti u umjetnost nježnog ophođenja s ljudima, ali i sa svime što dohvatiš svojom rukom. Njemačka riječ „zart“ zvuči kao: drag, ljubljen, pouzdan, ljubak, fin, lijep, mekan. S čovjekom možeš ophoditi nježno samo ako si ga zavalio. Tada nećeš navaljivati na njega, niti ga brutalno kritizirati ili gnjaviti. Nećeš ga prisiljavati da napusti sve svoje tajne. Približit ćeš mu se na nježan i oprezan način. Tvoj razgovor i ophođenje s drugima može biti nježno. U takvoj nježnoj atmosferi u kojoj se drugi osjeća zamijećen i dragocjen, u kojoj otkriva svoju vlastitu ljepotu, nježnost se izražava u nježnostima, u nježnom doticaju, nježnom milovanju ili u nježnom poljupcu. U takvoj nježnosti struji ljubav među ljudima, ljubav koja ne čini drugoga posesivnim, koja ne traži posjedovanje, ljubav koja oslobađa, pazi, koja ima osjećaj za tajnu drugoga. Pod pojmom nježnog ophođenja sa

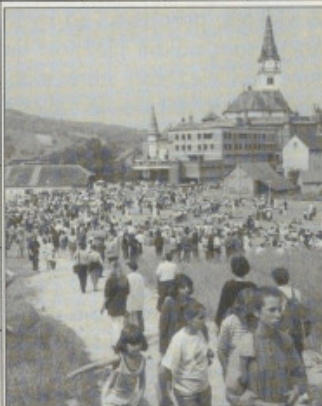

stvarima, misli se na, primjerice, oprezno uzimanje knjige u ruku jer je ona dragocjena. Često se uplašim kada vidim da mnogi postupaju brutalno prema svojim knjigama. Ako su ih jednom čitali, teško ih više uzimaju u ruku. Brutalnost, tako kažu priholozi, često je izraz postisnute seksualnosti. Nježnost je znak upotpunjene seksualnosti. Tu utječe seksualnost na sva moja životna ispunjenja, na svaki moj doticaj, svako djelovanje. Svako ophođenje s ljudima i stvarima. Ja nježno ophodim sa šalicom i tanjurom što ga stavljam na stol. Opreno uzimam alat u ruku. Sveti Benedikt zahtijeva od poglavara samostana opreznju ophodnju sa svim priborom kao sa svetim oltarnim priborom. Konačno u svemu dotičemo Stvoritelja. Želim da doživiš anđele nježnosti kao one koji su nježni, koji ti daruju atmosferu nježnosti u kojoj možeš procvijetati, u kojoj možeš biti cjelovit, u kojoj se možeš dopasti sebi i jednostavno se dobro osjećati. Želim također da drugima postaneš andeo nježnosti. Da bi to doista mogao i biti, najprije moraš ići u školu anđela nježnosti kako bi se sa svime što susrećeš i što dotičeš ophodio nježno i oko sebe stvarao nježni prostor, u kojem se drugi osjećaju zaštićeni. **Priredio: Jozo Župić**

Hrvatska marijanska svetišta

Rješenje pošaljite
najkasnije do 15. 9. 2003.

Mariofil Soldo	Motajući sastaviti	Majka Božja kod kamenitih vrata	Odjek- vati, od- zvanjati	Oborina u obliku vo- denih kapi	Glumica i redatelj- ica Kodar	... za tijesto	Ivana Boljko- vac	Materijal- ni dio čovjeko- va bića	Centar vrtnje	Zaliha robe u skladištu	Gospa Trsatska	„Živa zajednica“	Glumac Tomlje- nović	Naseliti se
Ona što se pojav- ljuje sko- kovito		▽									▽	Indij		
												Istok		
Majka Božja Bistrička	▷													
Luka na otoku Krku							Japan		Ognjen Sviličić			„Oružane snage“		
							Novinar Zlutar		Drago- voljno			Stolnoten- sač. Baroš		
Majčina sestra od milja					Boksački udarac								„Tempo“	
					Plesni ritam s Jamajke								Efektan pobjeda u šahu	
Odboj- kašica Kalebić				Splav						Mrak				
				Djelo- vanje						Ante Tomić				
Dnevni ...						Ptica selica					Otok u irsk. moru			
						Kalij					Gospa od Kondžila			
Veoma, vrlo								Završiti tkanje						
Austrija			„Takso“										„Tona“	
Zbor 8 pjevača ili glazbenika			Američki redatelj Raimi		Vrsta ručne bombe					Oto Rei- singer			Ploča	
Stoklasa										Talijan- ski Boksač Valerio				
Goveda ženskog spola												Sportska vedeta		
												Onaj koji zavaruje		
Rijeka u Banatu										Male sobe ostave				
Spielber- gov van- zemaljac			T. Ivčić							Ružičast, boje kao rubin				Sinjska Gospa
Otac od milja, tata										Zob				
						Turnuti	Na kraju točka na ...	Sanje, snovi	Brus u obliku kotača		„Iznos“			
„Živa zajednica“		Pristaša državnog socijalizma									„Amper“		„Impuls“	
	Dalibor Paulik	Gospa Olovska									„Karat“		Plivačica Vidaković- Bojadži	
Obitelj i kućna čeljad				Rutenij			N. Orhel			Grad u Sloveniji				
				Indone- zijska brodica			Film, redatelj Jordan			Aluminij				
Gospa od Suza											Igor Tudor			Obi- lježje kaj- kavštine
											Lepeza na sklapanje			
Rukometašica Oroz					Inka Eterović			Otok u Jadran- skom muru						
Sandra Bagarić					Rimski I									
Srušiti, oboriti								Oznaka na vozilu auto- škole		Država u zap. Afriki				
										Belgija				
Staklen- ka					Ivanka Luetić			Način života (narodni ...)						

„Svećenik mora ispuniti svoj život i obogatiti ga“

Župnik zagrebačke župe sv. Petra mons. **Matija Stepinac** je u razgovoru za „**Glas Koncila**“ u povodu ređenja novih svećenika o sve-

ćeniku pastoralcu kazao: *O pastoralu, svećeniku pastoralcu i pastoralnoj teologiji napisano je silno mnoštvo pametnih i korisnih knjiga i stoga ću biti kratak. Svećenik, kao i svaki čovjek, mora ispuniti svoj život i obogatiti ga. To može samo ako živi u pozitivnoj napetosti, tj. aktivno u svom vremenu i tu dolazimo do razine pastora. On je stalna dinamika, gura te da uvijek ideš naprijed, donosi iskustvo ali je istodobno uvijek nešto novo, tjera te da stalno budeš otvoren potrebama ljudi, što nije uvijek baš lako i jednostavno, dovodi pod upitnik današnju praksu i traži nove putove.*

Nastavak sa str. 21

Hrvatsko iseljeništvo i vojna služba...

Stoga ti mladići postavljaju zahtjeve za otpust iz hrvatskog državljanstva preko hrvatskih diplomatskih predstavništava. Postupak može biti dugotrajan, a da na kraju ne dobiju otpust jer nisu izvršili vojnu obvezu. U slučaju da nakon postavljanja zahtjeva dulje vremena ne dobiju otpust, njemačka strana traži od njih dokaze da se trude oko otpusta. Onda ti mladići sami ili preko odvjetnika upućuju preporučena pisma na diplomatska predstavništva kojima su predali zahtjeve, tražeći da se njihovoj molbi što prije izađe u susret. Tako neki gotovo svaki mjesec upućuju po jedno pismo. Na njih ponajčešće ne dobivaju odgovora. Njemačkim uredima predaju dokumentaciju da se trude oko otpusta. Ako prođe određeno vrijeme i nije se uspjelo dobiti otpust, njemačka strana daje njemačko državljanstvo uz napomenu da se dotični mora i dalje truditi oko otpusta iz hrvatskog državljanstva.

Potreba mijenjanja Zakona

Važno je napomenuti da je onaj mladić koji je na ovaj način stekao njemačko državljanstvo i nadalje hrvatski

Pastoral, razumije se, nikako ne može biti uspješan bez molitve, i zato je i na pastoralnom području benediktinsko pravilo „Ora et labora“ (Moli i radi) zakon. Jedno bez drugoga ne ide, i tu se nema što oduzeti ili dodati. (...) Danas su drugačija vremena, utjecaji, drugačiji pristupi problemima, uvjeti u kojima djeluju svećenici i sl. Pripadam starijem naraštaju svećenika, ali nisam sklon ocjenama kako, za razliku od nas, današnji mladi svećenici nisu, kako se ono kaže, „od formata“. Treba im pomoći, dati im mogućnost, ne samo da postanu „od formata“ nego da nas i nadideu na svim područjima. Mi smo bili možda malo drugačiji, ali se ne bih usudio reći da smo bili bolji. Svako vrijeme, prije pola stoljeća kao i ovo danas, treba zauzeti i u prvome redu vjerodostojne svećenike. Zato je nekada bilo, a ima i danas krasnih primjera svećeničke požrtvornosti, predanja i služenja. ■

Stjepan Herceg

MEDITACIJA

Bog ne naplaćuje svoje darove!

Posjetio sam stare znance u Taunusu kod Hofheima i vraćao se pred zalazak sunca na prenočište u Rüsselsheim. Trebao sam voziti autoputom, ali me je, kao starog znalca toga kraja, privuklo klanje i miris žita pa sam vozio, protiv svih pravila, kroz polje. Vozio sam poljskim putem polagano i otvorio sve prozore na svojoj Toyoti-Ravi, kako bih miris žita uživao cijelom dušom. Zanesen prirodom nadoh se na kraju poljskog puta i polako izlazim na kolnik. Tek što sam počeo dodavati gas, otraga mi „blicnuše“ policajci. Kako nisam previše ubrzavao, našao sam pogodno mjesto izvan kolnika i pričekao. Stali su iza mene i počeli pitati:

— Je li to Vaš auto?
Valjda su pomislili, koja je ovo budala uzela tuđe auto pa ga ne žali vozeći kroz polje kuda se voze traktori.

— Je! — odgovorio sam sigurno, jer sam svjestan da nisam, vozeći kroz polje, učinio veliki prekršaj. Potom nastavi drugi:
— Možete li nam reći zašto ste vozili kroz polje?
— Radol Stari sam poznavatelj ovoga kraja i privukao me miris žita, pa sam krenuo kroz polje da mi se duša odmori.
— A znate li Vi da Vas to može skupo stajati jer je zabranjeno voziti kroz polje?
— Ni sam ne znam što bih Vam odgovorio? Kad god idem u kazalište platim ulaznicu, a danas sam otišao malo u Božje kazalište pa ako treba platiti, evo me!

Očito da ga je odgovor iznenadio, i, gledajući me, lice mu spontano iz ozbiljnosti priđe u osmijeh i potom nastavi:

— Bog nikome ne naplaćuje svoje ljepote!

Ugasili su alarmno svjetlo i produžili, a ja sam za njima vozio kamo sam naumio veoma rado stan jer su i policajci shvatili da Bog ne naplaćuje svoje ljepote. A i u džepu mi je ostalo nekoliko eura. Sve se to moglo završiti i drukčije. Hvala Bogu! **Tihomir Grgat**

Crvenkapica

Vozi se Crvenkapica kroz šumu na biciklu i pukne joj upravljač. No, upravo se tu stvori vuk, donese aparat za zavaranje i ubrzo zavari puknuti upravljač. Nakon nekog vremena Crvenkapici pukne pedala, i eto ti ponovno vuka i zavari je. Pukne joj zatim i prednja vilica, ali i to vuk u tren oka zavari.

Vozi se tako Crvenkapica i dalje prema bakinoj kućici, kad joj se iznenada raspadne cijeli bicikl. Dojuri vuk i sve lijepo zavari. Prevečer stigne ona napokon do bakine kuće pa je upita:

- Bako, bakice! Zašto su ti oči tako velike i crvene?
- I tebi bi bile da si cijeli dan švasala!

Glupa riba

- Tatice, tatice! Što je to kolibrić?
- Ma to ti je neka glupa riba!
- Tatice, ali u knjizi piše da kolibrić leti od cvijeta do cvijeta?!
- E pa sad i sam vidiš koliko je to glupa riba.

Južno voće

Učiteljica: Djeco, svatko od vas neka mi kaže jednu rečenicu u kojoj se spominje južno voće!

Anica: Mama mi je kupila limun.

Antun: Kad sam bio bolestan, tata mi je kupio naranče.

Branimir: Ja jako volim jesti banane.

Perica: Moj se tata jučer nadio, mamu je htio tući, ananas se izgalamio.

Pas ptičar

Barica i Štef kupili psa ptičara i posli s njim u lov. Kasno navečer se vraćaju kući umorni i ljutiti jer ništa nisu ulovili.

Pravda se Štef:

- Ili to ni pes ptičar, il' smo ga mi prenislo hitali.

Lijenost

Lijenost je posljedica nedostatka volje za rad. Samo ako su čimbenici, koji prouzrokuju kočenje volje, bolesne prirode, lijenost je patološka pojava. Ljudi, koji nemaju osjećaja za čast, dužnost, odgovornost, koji su ravnodušni nasuprot svemu, što ih okružuje, obično su izrazito lijeni. Lijenost se može pojaviti i kao reakcija ili obrana, pa i kao inat. To se, prema Adleru i njegovoj školi, događa kod djece, kada se njime služe kao sredstvom u borbi protiv odraslih. Otklanjajući svaki poticaj na rad, svaku opomenu pa i obećanje nagrade, djeca kao da žele pokazati svoju nadmoć nad starijima. Poznato je, da je lijenost ovisna o lijenosti odgojitelja, jer djeca npr. za volju voljena učitelja rade marljivo i zdušno, a „lijena“ su kad treba udovoljiti zahtjevima učitelja, kojega ne vole. Ovakva lijenost iz

antipatije javlja se kod psihopata. Lijenost može biti i posljedica nedostatnog zanimanja za predmet rada. Često je ona i znak duboke duševne poremećenosti, i javlja se kao jedan od prvih znakova kod demencije. Napadno je kod tog slučaja da lijenost nastupa iznenada i da je spojena s

ravnodušnošću prema opomenama, ukoru i pohvali. Svakako se kod ovakve pojave o težem bolesnom procesu, koji može dovesti i do potpunog raspada osobnosti, ali se pravovremenim zahvatom liječnika može i obustaviti

poguban razvoj bolesti. Valja pripaziti i na slučajeve, gdje se lijenost javlja u vremenskim razmacima u obliku velikih promjena u raspoloženju, jer se tu može raditi o maničko-depresivnim pojavama. Postupak kod prosuđivanja obične i bolesne lijenosti (prave i prividne) mora biti izveden opreznom analizom, jer krivo dijagnosticiranje lijenosti, osobito kod školske djece, može imati loše posljedice. ■

Torta od sira i krušaka

Sastojci za skalup promjera 26 cm: 12 i pol dkg brašna; 6 dkg maslaca; 5 dkg šećera u prahu; pola žličice vanilin-še-

prelije ih mješavinom sira, ostavite da se stvrdne. Čvrsto istucite vrhnje sa šećerom, odvojite jednu šalicu. U preostalo umiješajte 3 žlice karameliziranih oraha i jednu žlicu drhtalice, pa time premažite tortu. Ukrasite je tučenim slatkim vrhnjem, drhtalicom i orasima. ■

ćera, malo soli, 1 žutanjak; 48 cl kruškovca; 50 dkg svježeg kravljeg sira; 12 i pol dkg šećera; sok 1 limuna; 6 listova bijele želatine; 1/4 l slatkog vrhnja; 2 žlice šećera; 4 žlice nasjeckanih karameliziranih oraha; 2 žlice drhtalice od ribizla.

Prosižite brašno pa sa šećerom u prahu, maslacem, vanilin-šećerom, solju i žutanjkom zamijesite tijesto. Ostavite ga dva sata na hladnom. Zagrijte pećnicu na 200 stupnjeva. Razvaljajte tijesto, pa njime pokrijte dno i stijenku kalupa, te ga pecite 20 minuta. Kriške prelijte kruškovcem. Pomiješajte sir sa šećerom, limunovim sokom i preostalim rakijom. Navlaženu želatinu otopite u zagrijanom soku od kompot, pa umiješajte u sir. Polegnite kruške na ohlađeno tijesto,

RJEŠENJE IZ PROŠLOG BROJA

O	Z	I	B	□	D	U	B	R	O	V	N	I	K
B	A	N	A	L	U	K	A	□	K	R	A	V	E
A	D	A	L	I	N	□	T	O	K	A	J	A	C
R	A	V	E	□	A	R	I	Š	□	T	A	N	A
A	R	□	T	A	V	A	N	I	C	A	□	M	L
Č	□	M	□	M	□	K	A	T	A	R	K	E	□
□	Đ	A	K	O	V	O	□	I	N	K	E	R	□
K	A	R	A	N	□	P	A	P	A	□	A	N	Z
A	K	I	R	A	□	I	□	I	□	N	□	□	□
R	O	J	□	L	□	□	□	□	□	O	J	A	K
I	N	A	T	□	□	□	□	□	□	S	A	N	A
K	A	P	A	K	□	□	□	□	□	I	□	I	R
A	T	E	N	A	□	□	□	□	□	J	A	T	A
□	□	T	K	O	N	□	R	I	J	E	K	A	□
B	A	K	E	L	I	T	□	V	I	K	O	□	D
U	M	O	R	I	T	I	S	E	□	□	L	A	V
T	A	V	□	N	A	M	I	R	I	S	A	T	I
A	R	I	S	□	T	E	G	□	O	R	D	E	N
N	A	Ć	I	R	I	J	E	Č	□	P	A	L	A

Nagrađeni: Nikola Sarić, David Jambrak

DÜSSELDORF Sedamnaesti regionalni susret hrv. mladeži

Sedamnaesti po redu susret hrvatske katoličke mladeži iz hrvatskih katoličkih misija s područja Gornje Rajne i Vestfalije održan je pod motom „Vjeru posvjedočiti, boje prepoznati“ u subotu 5. srpnja u dvorani Gradske opće škole „Heinrich Heine“ u Düsseldorfu.

Susret je započeo svečanim euharistijskim slavljem koje je predvodio delegat za hrvatsku inozemnu pastvu u Njemačkoj fra Josip Bebić, a u koncelebraciji i na misi bilo je još 12 redovničkih i biskupijskih svećenika, uglavnom voditelja hrvatskih katoličkih misija s toga područja.

Na početku mise, kojoj je pribivalo oko 600 uglavnom mladih vjernika, sve je pozdravio domaćin, voditelj HKM Düsseldorf fra Branko Brnas. Delegat o. Bebić, koji je ujedno održao i propovijed, između ostalog je kazao: „Dragi mladi, sve vas srdačno pozdravljam zajedno s vašim voditeljima, svećenicima i pastoralnim suradnicama i suradnicima, na čelu s predstavnikom regije voditeljem Hrvatske katoličke misije Essen vlč. Stjepanom Penićem, u ime predsjednika Vijeća za hrvatsku inozemnu pastvu Hrvatske biskupske konferencije i Biskupske konferencije Bosne i Hercegovine dubrovačkog biskupa mons. dr. Želimira Puljića, ravnatelja za hrvatsko dušobrižništvo u inozemstvu mr. Pere-lvana Grgića, u svoje osobno ime i u ime suradnika u Hrvatskom dušobrižničkom uredu u Frankfurtu. Pozdravljam također i goste iz domovine, članove Kulturno-umjetničkog društva „Lisinski“ iz Vinkovaca, a također i skupinu indijskih katolika iz Kölna. To je znak povezivanja domovinske Crkve, ove iz Njemačke i one iz Hrvatske, te opće Crkve nazočnošću katolika iz drugih jezika i naroda na ovom susretu. Svaki susret je dar Božji, posebice ovaj koji se održava u ime Isusa Krista. Svojim dolaskom na ovo

Na susretu se okupilo do 600 pretežito mladih vjernika

misno slavlje ispunjavamo Kristovu želju da budemo svjedoci u svijetu u kojem živimo i djelujemo.”

Mladi iz HKM Moers prinijeli su kruh, vino i dugine boje — simbol svih naroda svijeta. Slavlje je uvećao dječji zbor i zbor mladih HKM Düsseldorf pod vodstvom o. Brnasa, dok je za glasovinom bila Neda Perdija, te skupina mladih indijskih katolika iz Kölna.

Na početku drugog dijela susreta sve je pozdravio predstavnik regije vlč. Stepan Penić koji je podsjetio kako u toj regiji djeluje dvadeset jedna hrvatska katolička misija. Istaknuo je kako je u životu važno posvjedočiti da smo vjernici, ali i pripadnici svoga hrvatskoga naroda. „Trebamo cijeniti ono što je naše: svoju vjeru i biti ponosni na svoj narod.“ Kazao je kako je cilj ovakvih susreta međusobno susretanje hrvatske katoličke mladeži u toj regiji, kako bi se približili jedni drugima i međusobno upoznali. U drugom dijelu susreta nastupile su folklorne skupine iz hrvatskih katoličkih misija Düsseldorf, Mettmann, Dortmund, Moers, Essen, Hagen, Lüdenscheid, Mülheim, Wuppertal, te skupina indijskih katolika i KUD „Lisinski“ iz Vinkovaca. Kroz program je uspješno vodila Tanja Maleš.

A.P.

Hrvati iz Sindelfingena u Fatimi

Pedesetak vjernika iz Hrvatske katoličke misije Sindelfingen hodočastilo je od 18. do 23. lipnja u poznato marijansko svetište u Fatimu, u Portugalu.

Predvodio ih je voditelj misije fra Marinko Vukman uz duhovnu pratnju vlč. Josipa Pavlovića.

**Jahvina je zemlja i sve na njoj,
svijet i svi koji na njemu žive.**

(Ps 24. 1)